

PLAJLAR İÇİN MAVİ BAYRAK KRİTERLERİ KILAVUZ NOTLAR (2013)

GİRİŞ

Plajlar ve marinalar için Mavi Bayrak Programı, kar amacı gütmeyen uluslararası bir sivil toplum örgütü olan FEE (Foundation for Environmental Education-Uluslar arası Çevre Eğitim Vakfı) tarafından yürütülmektedir. Mavi Bayrak Programı ilk olarak 1985 yılında Fransa'da başlatılmıştır.1987 yılından bu yana Avrupa'da ve Güney Afrika'nın katıldığı yıl olan 2001 yılından bu yana ise Avrupa dışındaki ülkelerde de uygulanmaktadır. Günümüzde Mavi Bayrak sürekli sayısı artan katılımcı ülkeler ile gerçek anlamda küresel bir programa dönüşmüştür.

Mavi Bayrak Programı, tatlı su ve deniz alanlarında sürdürülebilir kalkınmayı desteklemektedir. Program; yüzme suyu kalitesi, çevre yönetimi, çevre eğitimi ve can güvenliği konularında yüksek standartlara ulaşmak için yerel yönetimler ve plaj işletmelerini zorlamaktadır: Yıllar geçtikçe Mavi Bayrak, yerel, bölgesel ve ulusal düzeyde turizm ve çevre sektörlerini bir araya getiren çok saygın ve tanınmış bir etiket haline gelmiştir.

Bu dokümanda verilen kılavuz notlar, Mavi Bayrak plaj kriterlerinin ve bu kriterlerin gerektirdiği uygulama şartlarının okuyan herkes tarafından aynı şekilde anlaşılması için oluşturulmuştur. Kılavuz notlar, Mavi Bayrak plaj kriterlerine uyumun değerlendirilmesi ve bu kriterlerin yönetimi için gerekli olan ayrıntıları sağlamaktadır.

Kriterler zorunlu (z) ve tavsiye niteliğindeki kılavuz (k) ilkeler olmak üzere iki grupta sınıflandırılmıştır. Plaj kriterlerinin büyük bir kısmı zorunludur, yani plajın Mavi Bayrak ödülü alabilmesi için bu kriterlere uyması gerekmektedir. Tavsiye niteliğindeki kriterlerde ise uyum zorunlu olmamakla birlikte, tercih edilen bir durumdur.

Şunu vurgulamak gerekir ki bu dokümanda yer alan Mavi Bayrak plaj kriterleri minimum kriterlerdir. Ulusal program daha sıkı kriterler belirlemeyi tercih edebilir.

Bu kitap, her bir Mavi Bayrak müracaatçısı tarafından Mavi Bayrak ödülü alabilmek için yerine getirilmesi gerekenlerin detayını anlamaları için kullanılacaktır. Bu doküman ayrıca Mavi Bayrak ödülü almış plajların yönetiminde rehberlik etmek amacıyla da kullanılabilir. Burada belirtilen plaj kriterleri ve kılavuz notlar ayrıca Ulusal ve Uluslararası Mavi Bayrak Jürilerine de Mavi Bayrak plaj adayları hakkında karar verirken bir rehber olarak hizmet etmektedir.

Mavi Bayrak, yüzme sezonu (numunelerin alındığı tarihler) boyunca plajda dalgalandırılmalıdır. Bayrak, hem programın plajda yürütüldüğüne dair bir sembol hem de mavi bayrak kriterlerine uyumun bir göstergesidir. Bayrak ya Mavi Bayrak sezonu boyunca günlük 24 saat esasına göre veya sadece plaj Mavi Bayrak kriterlerini karşıladığı saatlerde dalgalandırılabilir. 24 saat esas uygulandığında, hizmetlerin (örn. Can kurtarma) ve tesislerin (örn. tuvaletler) hizmete açık olduğunu gösteren yeterli işaretin bulunması gerekir.

Eğer Mavi Bayrak ödülüne sahip bir plaj kriterlere uymazsa, bayrak plajdan daimi veya geçici olarak alınabilir. İhlalin pek çok derecesi vardır:

1. **Küçük ihlal** “bir” kriterin, plaj kullanıcısının veya çevrenin sağlık ve emniyetine küçük bir etki gösterecek sadece bir kısmının ihlali durumunda söz konusu olur. Küçük ihlal tespiti durumunda hemen düzeltilirse, bayrak geri alınmaz ve ihlal, sadece denetim raporuna kayıt edilir. Ancak ihlal gün içerisinde düzeltilmezse, plaja, bütün kriterlere uyması için 10 gün verilir. Bu süre içerisinde bayrak, bütün problemler düzeltilinceye kadar indirilir ve bu durum internet ana sayfasında not edilir.
2. **Çoklu küçük ihlaller**, “iki” veya “üç” kriterin plaj kullanıcısının veya çevrenin sağlığına ve emniyetine küçük bir etki gösterecek kısımlarının ihlali durumunda söz konusu olur. Çoklu ihlal gerçekleştiğinde plaja, bütün kriterlere uyması için 10 gün verilir. Bu sırada bayrak, bütün problemler düzeltilinceye kadar indirilir ve internet ana sayfasında buna uygun olarak güncellenir.
3. **Ciddi/büyük ihlal**, plaj kullanıcısının veya çevrenin sağlığına ve emniyetine ve aynı zamanda plajla ilgili genel algıya ve bu sebeple Programa yönelik önemli sonuçlar doğuracak bir veya çok sayıda kriterin ihlali durumunda söz konusu olur. Ciddi ihlalle karşılaşılması durumunda bayrak hemen ve sezonun kalan kısmı için iptal edilir. Bu alan Mavi Bayrak internet ana sayfasında “İPTAL” olarak kaydedilir ve plaj bilgi panosu açıkça Mavi Bayrak’ın geri alındığını göstermelidir.

Bütün ihlal durumlarında Ulusal Koordinatör, hemen ihlalin tespit edildiği alanlarla ilgili olarak yerel otoriterleri/ plaj işletmecilerini bilgilendirmelidir. Plaja, bayrağın iptal edilmiş sebepleri açık bir şekilde bildirilmelidir. Yerel otorite/ plaj işletmecisi, kriterlerle tekrar uyumlu olduğu konusunda ve ihtiyaç duyulan gerekli belgelerle ilgili olarak Ulusal Koordinatörü bilgilendirmek zorundadır. Bu durumda bayrak tekrar plajda çekilebilir. Ulusal Koordinatör ayrıca plajın kriterlere uyumunu kontrol etmek amacıyla takip ve kontrol ziyaretleri düzenleyebilir. Yerel otorite/ plaj işletmecisinin 10 gün içinde kriterlere uyumu ve gerekli belgeleri sağlayamaması durumunda, Ulusal Koordinatör Mavi Bayrağı sezonun kalan bölümü için iptal etmesi gerekir.

Plaj şartlarının değişmesi – örneğin iklim şartlarından dolayı plajın zarar görmesi veya acil bir durumun ortaya çıkması gibi- durumunda bayrak geçici olarak indirilmelidir ve bu durumlarda plaj yönetimi Ulusal Koordinatörü bayrağın geçici olarak iptal edildiği konusunda bilgilendirmekle yükümlüdür. Aynı zamanda uluslararası web sitesi bu duruma göre güncellenmelidir.

Ulusal Koordinatör, Mavi Bayrak internet ana sayfasının plajın statüsü ile ilgili olarak güncellenmesinin yanı sıra ihlalle ilgili olarak Uluslararası Koordinasyonu bilgilendirmek zorundadır. Eğer ihlal bir uluslararası denetçi tarafından tespit edilirse, Ulusal Koordinatör 30 gün içinde Uluslararası Koordinasyona geribildirimde bulunmak zorundadır.

Mavi Bayrak Ödülü için başvuran müracaatçı, plajın sorumluluğunu üstlenen yetkilidir. Bu bir yerel yönetim birimi, özel otel, milli park veya özel plaj işletmecisi olabilir. Bir plaj eğer resmi olarak belirlenmiş ve yüzme suyu analizleri bakımından takip edilen yüzme alanlarından birisi ise ve Mavi bayrak kriterlerine uymak için gerekli tesis ve hizmetlere sahipse, Mavi Bayrak Ödülü için başvuru yapabilir.

Bir plajın Mavi Bayrak ödölüne uygun bulunabilmesi için plajın herkese açık olması gerekir. Mavi Bayrak plajına ücretsiz girişin olması tercih edilir, yani plajın ve plaj tesislerinin ücretsiz kullanılabilir olması gerekmektedir. Bununla birlikte Mavi Bayrak, özel plajlar gibi halktan kişilerin plaja girmesi için az miktarda makul bir ücretin ödenmesini kabul eder. Park etme veya ekipman kiralınması gibi hizmetleri için fatura kesilebilir.

Yerel otoriteler / plaj işletmecileri, ulusal çevre mevzuatını ihlal veya Mavi Bayrak programının amaçlarının ve ruhuna aykırı hareket ederse, FEE ve bir ülkedeki Ulusal Koordinatör Mavi Bayrak ödölünü herhangi bir plaja vermeme veya verilen ödülü iptal etme hakkının saklı tutar. Mavi Bayrak ödüllü plajlar, FEE Uluslararası Merkez Ofisi'nin haberli ve / veya habersiz denetimine tabidirler.

İlk kez başvuru yapacak plajlar için, yüzme suyu kalitesi kriterinin yerine getirildiğine dair belgeler müracaatçı yerel otorite/plaj işletmecisi tarafından temin edilmelidir.

2012 yılından itibaren geçmiş dört yılda düzenli aralıklarla en az 20 örnek alınmış plajların başvuruları değerlendirmeye alınacaktır.

Burada açıklanan kriterlerde yer alan “**z: zorunlu kriter, k: kılavuz kriter**” i ifade etmektedir.

ÇEVRE EĞİTİMİ VE BİLGİLENDİRME

Her plajda aşağıda listelenen kriterlerin gerektirdiği bütün bilgiyi içeren en az bir Mavi Bayrak bilgilendirme panosu bulunmalıdır. Uzun plajlar için birden fazla Mavi Bayrak bilgilendirme panosu (yaklaşık olarak 500 metrede bir) olması tavsiye edilir. Bütün Mavi Bayrak panoları bilgilendirme, içerik ve tasarım konusunda ulusal standartlara uymak zorundadır. Standart Mavi Bayrak panoları bütün Mavi Bayraklı plajlarda bulunmak zorundadır.

Kriter 1: Mavi Bayrak Programı ve diğer FEE eko-etiketi ile ilgili bilgiler plajda sergilenmelidir. (z)

Mavi Bayrak programı ile ilgili bilgiler Mavi Bayrak panosunda bulunmak zorundadır. Panoda, FEE marka kurallarına uygun şekilde Mavi Bayrak logosu kullanılmalıdır. Mavi Bayrak kriterlerinin dört kategorisinin her birinin içeriği ve Mavi Bayrak sezonunun süresi panoda yazılmalıdır. Ayrıca yerel, ulusal ve uluslararası Mavi Bayrak temsilcilerinin iletişim bilgilerine de yer verilmelidir.

Mavi Bayraklı plaj ve marinalar, FEE'nin bir diğer eko-etiket programı olan Yeşil Anahtar Programının da tanıtımını şu sözlerle yapmalıdır: "FEE'nin Mavi Bayrak'ın yanında, konaklama tesisleri için önerdiği bir başka eko-etiket programı da Yeşil Anahtar'dır. Daha fazla bilgi için: www.green-key.org ve www.turcev.org.tr"

Bu bilgiler aynı zamanda plaja ana giriş noktaları, cankurtaran istasyonları, diğer plaj tesisleri veya park alanları gibi diğer yerlere de konabilir. Turist danışma ofisleri de Mavi Bayrak programı ile ilgili bilgiye sahip olmalıdır.

Yabancı turistlerin yoğun olarak ziyaret ettiği bölgelerde panodaki bilgilerin ilgili dillerde de olması sağlanmalıdır.

Bayrağın geçici olarak indirilmesi durumunda, bayrağın indirilme nedenlerine ilişkin bilgi de bu panolara asılarak halk konu ile ilgili bilgilendirilmelidir.

Ülke çapında tüm plajlarda aynı standart ve görüntüdeki panonun bulunması, FEE tarafından belirlenmiş bir zorunluluktur. Buna dayalı olarak Mavi Bayrak Panosunun standart tasarımını Vakfımız tarafından yaptırılmış olup, ödüller açıklandıktan sonra, panosu olmayan ya da olup da yıpranmış olan plajlar Vakfımızdan standart pano talebinde bulunulabilir.

Kriter 2: Sezon süresince farklı kategorilerde en az beş çevre bilinçlendirme etkinliği gerçekleştirilmelidir. (z)

Çevre bilinçlendirme faaliyetleri Mavi Bayrak programının amaçlarını aşağıdakileri yaparak daha ileriye götürür;

- Eğlence/dinlenme (rekreasyon) amaçlı kullanıcılar ve yörede yaşayanların yerel çevre ile ilgili farkındalığını ve özenini artırarak,
- Personeli ve turizm hizmet sağlayıcılarını çevre ve en iyi uygulamalar konularında eğiterek,
- Yerel paydaşların bölgenin çevre yönetimine katılımını teşvik ederek,
- Bölgede sürdürülebilir rekreasyon ve turizmi geliştirerek,
- Mavi Bayrak programı ile diğer FEE programları (Çevrenin Genç Sözcüleri-ÇGS, Okullarda Orman-OO, Eko-Okullar-EO ve Yeşil Anahtar) arasında fikir paylaşımı ve çabaları geliştirerek

Gelecek sezon için planlanan çevre eğitim faaliyetleri ve ayrıca (ilk başvurular için varsa) önceki Mavi Bayrak sezonunda gerçekleştirilen faaliyetler raporu Mavi Bayrak başvuru dokümanlarına eklenmelidir.

Belediye veya yörede en az beş farklı faaliyet -Mavi Bayrak sezonunda gerçekleştirilmesi tercih edilir- sunulmalıdır. Bu faaliyetler çevre, çevre sorunları, Mavi Bayrak konuları ve sürdürülebilirlik konuları üzerinde yoğunlaşmalıdır. En azından birkaç faaliyet plajda gerçekleştirilmeli ve plaj çevresine doğrudan vurgu yapılmalıdır.

Çevre eğitim ve bilinçlendirme etkinliklerinin bir beldede veya yörede belediye veya yerel dernek çatısı altında ve organizasyonunda ortak yapılması önerilmektedir. Böylece hem yöredeki tüm ödüllü plajların etkinliklere dahil olmasının sağlanacağı hem de her bir plajın ayrı ayrı etkinlik yapması sırasında karşılaşılabilecek zorlukların ortadan kalkacağı düşünülmektedir. Eğer aynı yörede sadece bir plaj var ise ya da böylesi bir işbirliğinde zorlanılıyorsa her bir tesisin ayrı ayrı beşer etkinlik yapması beklenmektedir.

Eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri etkin ve çevreyle ilgili olmalı, yerel otoriteler her yıl gerçekleştirilen faaliyetleri tekrar değerlendirmeli ve bu faaliyetleri sürekli geliştirebilmek için çalışmalıdır.

Yapılacak olan çevre eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri halkın veya plaj kullanıcılarının büyük bir bölümünü ilgilendiriyor ve kapsıyorsa, halkı bu eğitim imkanları ile ilgili bilgilendirmek için yeterli zaman öncesinden bu faaliyetlerin tanıtımı yapılmalıdır. Ayrıca bu tür faaliyetlerin Mavi Bayrak bilgilendirme panosunda, diğer plaj alanlarında, şehir merkezlerinde, gazetelerde ve diğer medyada tanıtımı yapılabilir.

Çevre eğitim faaliyetleri açık bir şekilde halka yayınlanmalıdır. Tercihen, faaliyetlerle ilgili bilgiler Mavi Bayrak panolarına asılmalıdır. Ancak büfe veya şehir kulübü gibi yerlerde yayınlanacak bilgiler güncellenebilir olmalı, ayrıca SMS veya diğer iletişim araçları (e-posta vb.) ile güncel bir listenin gönderilmesi şeklinde de olabilir. Yayın aracı ne olursa olsun, bu faaliyetler ve faaliyetlerle ilgili daha ayrıntılı bilginin nerede bulunabileceği, Mavi Bayrak bilgilendirme panosunda yer almak zorundadır.

Yerel otoriteler/plaj işletmecileri halk katılımının kilit olduğu Yerel Gündem 21 gibi sürdürülebilir gelişme projelerini uygulamak ve/veya desteklemek için teşvik edilmektedir.

Eğer Mavi Bayrak plajı yakınlarında hassas doğal alanlar (deniz koruma alanları dahil) bulunuyorsa (örn. Koru veya deniz çayırı yatakları), eğitim faaliyetlerinin bir bölümünün bu hassas doğal alanlara değinmesi şiddetle tavsiye edilir.

İyi eğitim faaliyetlerine ilişkin örnekler Mavi Bayrak web sayfalarından (www.mavibayrak.org.tr ve www.blueflag.org) veya Vakfımız ofislerinden elde edilebilir.

EK B çevre eğitim faaliyetleri konusunda daha fazla bilgi sağlamaktadır.

Kriter 3: Yüzme suyu kalitesi bilgileri (deniz suyu analiz sonuçları) plajda sergilenmelidir. (z)

Yüzme suyu kalitesi bilgileri Mavi Bayrak panosunda sergilenmelidir. Analiz sonuçlarını açıklayacak şekilde kolayca anlaşılacak sembollerin olduğu şekillerin veya bir tablonun kullanılması tavsiye edilir. Verilen bu bilgi aynı zamanda Mavi Bayrak'ın hangi durumlarda iptal edildiğini ve numune alma sıklığına atıfta bulunarak, su kalitesi ile ilgili zorunlu kriterler ile su kalitesi sonuçlarının karşılaştırmasını yaparak sonuçları açıklamaya olanak vermelidir.

Yüzme suyu kalitesi sonuçlarını sağlamakla görevlendirilmiş otorite, bunu en kısa sürede yerine getirmeli ve böylece verilerin düzenli olarak güncellenmesini sağlamalıdır. Yerel yönetim (yerel sorumlular), plaj işletmecisi/plaj yönetiminin elde edilen verileri, numune alınmasını takip eden bir ay içinde plajda asmasını sağlamakla sorumludur. Tam ve detaylı veriler, herhangi bir kişinin talebi üzerine yerel otorite tarafından sağlanmak zorundadır.

Mavi bayraklı plajların yaz sezonundaki yüzme suyu analiz sonuçları bilgileri www.mavibayrak.org.tr sitesindeki her plaja ait sayfada yayınlanmaktadır. Ayrıca bu bilgiler plajın bağlı bulunduğu ile ait İl Halk Sağlığı Müdürlüğü web sayfalarından da elde edilebilmektedir.

EK C, bu bilgilerin panoda ne şekilde sunulacağı konusunda bir örnek vermektedir.

Kriter 4: Plajı kullananlara, yörede yer alan kıyı alanları ekosistemi, hassas doğal alanlar ve çevresel özellikleri ile ilgili bilgiler verilmelidir (z)

Bu kriterin amacı plajı kullananların ilgili çevresel alanları (kültürel/arkeolojik sit alanları da dahil olmak üzere) yerel ekosistemler ve çevredeki hassas alanlarla ilgili olarak yeterli düzeyde bilgilendirilmesini ve eğitilmesini ve böylece bu alanları çevreye duyarlı bir şekilde gezmeleri yönünde motive edilmelerini sağlamaktır.

Kıyı alanları ekosistemi, sulak alanlar, eşsiz habitat sahaları ve her türlü hassas doğal alanlarla ilgili bilgiler uygun olduğu durumlarda Mavi Bayrak panosunda veya plaja yakın bir yerde sergilenmelidir. Bilgi, hassas alanlarla ilgili tüm ayrıntıları ve ziyaretçiler için buralarda uyulması gereken davranış kurallarını da içermelidir. Eğer Mavi Bayrak panosunda bu alanlarla ilgili detaylı bilgiler verilemiyor ise (panodaki yer yeterli gelmiyorsa), panoda en azından halkı yakın çevredeki hassas alanlarla ve ayrıntılı bilgiye ulaşılabilecek yerlerle ilgili bilgilendiren kısa bir nota yer verilmelidir.

İlgili çevresel bilgilere ayrıca turistik alanlarda, doğal alanlarda veya turist enformasyon ofislerinde de yer verilebilir. Bu bilgiler, özellikle bu amaç için hazırlanmış broşür, yerel gazete veya el kitaplarında da yayınlanabilir. Yoğun şekilde ziyaret edilen bölgeler için yukarıda belirtildiği gibi birden fazla şekilde ve dilde bilgilendirme yapılması tavsiye edilir.

Plajın bulunduğu yüzme alanında hassas sualtı yaşamı var ise, dalgıçlar ve şnorkel kullanıcıları için gerekli bilgiler verilmelidir.

Kriter 5: Plajda bulunan donanımı ve olanakları gösteren bir harita Mavi Bayrak Panosunda sergilenmelidir. (z)

Mavi Bayrak panosunda Mavi Bayraklı plaj alanının sınırlarını ve temel tesis ve hizmetlerin yerlerini gösteren bir harita bulundurulmalıdır. Harita iyi kalitede, kolay okunabilir nitelikte ve uygun bir şekilde çizilmiş olmalıdır.

Hazırlanacak harita standart panoda kullanılmak üzere A3 boyutunda yatay çıktı alınabilecek şekilde tasarlanmalıdır. Ayrıca hazırlanan haritanın dijital bir örneği vakfımıza e-posta ile gönderilmelidir.

Tercihen piktogramlar (resim ve şekiller) kullanılmalıdır. İstenen haritada aşağıda belirtilen maddelerin yerleri göstermelidir:

1. “Şimdi buradasınız” noktası

2. Cankurtaran(lar)ın ve malzemelerin bulunduğu noktalar
3. Cankurtaran(lar)ın kontrol ettiği alanlar
4. İlk yardım malzemeleri/istasyonu
5. Telefonlar
6. Tuvaletler (engelliler için tuvaletler dahil)
7. İçme suyu
8. Araç ve bisiklet park alanları
9. Plajda veya plaj kenarında bulunan izinli kamp alanları
10. Geri dönüşüm kutuları
11. Çöp kutuları
12. Çöplerin ana noktada toplandığı yer
13. Numune alım noktalarının yerleri
14. Plaja giriş noktaları
15. Engelliler için giriş noktası ve rampalar
16. Farklı etkinlikler için ayrılmış alanlar (yüzme sınırı, sörf, yelkencilik, su sporları vb. etkinliklerin ayrıldığı alanlar)
17. En yakın toplu taşıma noktası
18. Yürüyüş yolları
19. Mavi Bayraklı plaj sınırları
20. Mavi Bayrak'ın asılacağı yer
21. Mavi Bayrak panosu
22. Diğer bilgi panolarının bulunduğu yerler
23. Plaja akan dere veya kanallar
24. Varsa yerel hudut sınırları
25. Yağmur suları tahliye kanalları
26. Yakında bulunan doğal hassas alanlar... v.b.
27. Plajda bulunan büfe, kafeterya vb.
28. Varsa yörenin simgesi olup plaj sınırları içinde kalan yer(ler)
29. Haritanın lejantı (işaretlenen yerlerde kullanılan simgelerin açıklamalarını içeren bölüm)
30. Yön işareti (kuzey)
31. Ölçek

Mavi Bayraklı plaj haritalarının tasarım kuralları ve örnek haritalar konusunda www.mavibayrak.org.tr sitesini ziyaret ediniz.

Kriter 6: Yasalara göre hazırlanan plaj davranış kuralları panoda sergilenmeli ve plaj kullanımını düzenleyen yasalar istenildiğinde kolayca ulaşılabilecek bir yerde bulundurulmalıdır. (z)

Plaj davranış kuralları, plaj kullanıcılarının faaliyetleri sırasında uymaları gereken kuralları belirtmelidir. Plaj davranış kurallarına, Mavi Bayrak bilgilendirme panosunda yer verilmelidir. Bu bilgiye ayrıca konu ile ilgili ana giriş noktaları (örneğin bir iskelede "Dalış Yasaktır" işareti) veya ilgili sahalarda bilgilendirme şeklinde yer verilmelidir. Mümkün olan yerlerde uluslararası düzeyde kabul edilmiş semboller, örneğin piktogramlar, kullanılmalıdır.

Davranış kuralları evcil hayvanların kontrolü, yörede yaşayan canlılara özen gösterilmesi, farklı faaliyet alanlarına saygı, atık yönetimi, araçların kullanımı, kamp yapılmaması ve ateş yakılmaması konusundaki kuralları kapsamalıdır.

Plajın kullanımı ve idaresini düzenleyen yasalar, yerel otoritenin/plaj işletmecisinin ofisinde kamuya sunulmalıdır.

Cankurtarma ekipmanları ve cankurtaranlar ile ilk yardım hizmetlerinin ne zaman ve hangi sınırlar içerisinde sağlandığı Mavi Bayrak panosunda ve cankurtaran kulesinde açıkça belirtilmelidir. Ayrıca acil durum ve cankurtaran flama sisteminin bir açıklaması da bu panolarda yer almalıdır.

YÜZME SUYU KALİTESİ

Mavi Bayrak programı plajların mükemmel düzeyde yüzme suyu kalitesine ulaşmalarını gerektirir. Yüzme suyu kalite standartları, en uygun uluslararası ve ulusal standart ve mevzuata dayandırılmıştır.

Mavi Bayrak bir uluslararası eko-etikettir ve bu nedenle yüzme suyu kalitesi konusunda bir tane minimum global standardı vardır. Mevcut ulusal standartlar daha sıkı olmadığı sürece – örneğin Toplam Koliform bakterisinin test edilmesi gibi – burada tanımlanan plajlar için belirlenen yüzme suyu kalite standartları uygulanmalıdır. Daha katı ulusal standartların olması durumunda plaj, yüzme suyu kalitesi konusunda daha yüksek düzeyde olan ulusal standartlara uymak zorundadır.

Yeni kriterlere göre;

- Maksimum 28 günde bir numune alınacak,
- Her bir yüzme alanı için yüzme suyu profili oluşturulacak,
- Deniz suyu analizleri geçmiş 4 yılın verilerine göre bakılacak,
- Limit değerler fekal koliform için 100' den 250' ye çıkacak,
- Değerlendirmede 8. Kriterde anlatıldığı gibi 95 yüzdilik hesaplama yöntemi kullanılacaktır.

Kriter 7: Plaj, numune alım yöntemi ve numune alma takvimi konusundaki şartlara tamamen uymalıdır. (z)

Bir Mavi Bayraklı plaj en az bir numune alma noktasına sahip olmalı ve bu nokta, yüzen kişilerin en çok olduğu alanda yer almalıdır. Bunun yanı sıra, yakındaki akıntılar, nehirler ve diğer giriş noktaları, sel suyu tahliye yerleri v.b. gibi potansiyel kirlilik kaynaklarının olduğu yerlerde, bu tür iç akıntılarının yüzme suyu kalitesini etkilemediği konusunda delil sağlamak amacıyla ilave numuneler alınmalıdır.

Mikrobiyolojik ve fiziksel-kimyasal parametreler için numuneler alınmalıdır.

Benzer şekilde iç sularda (göller), kuraklık dönemlerinde dışarıdan su takviyesi olması durumunda, dışarıdan sağlanan suyun kalitesi Mavi Bayrak yüzme suyu kalite standartlarına uymak zorundadır.

Yüzeyden alınması gereken mineral yağ numuneleri dışında bütün numuneler yüzeyin 30 cm altından alınması gerekmektedir.

Numuneler hangi sıklıkla alınmalıdır?

Mavi Bayrak sezonu boyunca numune alımları arasında 30 günden fazla zaman olmamalıdır. Mavi Bayrak programı, Mavi Bayrak sezonunun uzunluğuna bakılmaksızın bir yılda beşten az numune almış plajların başvurularını kabul etmemektedir, yani en az beş numune sezona eşit bir şekilde dağıtılarak alınmak zorundadır. İlk numune ise, Mavi Bayrak sezonunun resmi başlangıç tarihinden 30 gün önceki zaman dilimi içerisinde alınmalıdır.

Numune sonuçları kirlilik düzeyinde muhtemel bir artışa neden olacağı yönünde endişelere neden olursa, herhangi bir muhtemel kirlilik vakasını kayıt altına almak amacıyla numune alma sıklığının artırılması tavsiye edilir.

Kısa süreli kirlilik durumunda, kirliliğin sona erdiğini tespit etmek için ilave bir numune alınması gereklidir. Bu numune yüzme suyu kalitesi verilerinin bir parçası değildir. Eğer kirliliği

ıkan numunenin yerine başka bir numune sonucu konmak istenirse, kısa süreli kirliliğin sona ermesinden 7 gün sonra ilave bir numune alınmalıdır. Bir izleme takvimi süresince toplam numune sayısının ancak %15'inin veya bir yüzme sezonunda sadece 1 numunenin kayıttan düşürülmesine izin verilir. Toplam numune sayısının %15'i hesaplanırken yuvarlama işlemi şu şekilde yapılır:

- Toplam numune sayısının %15'i "...,49"a eşit ve kkk ise kkk olan tam sayıya yuvarlanır (rneğin 2,49 çıktı ise, 2 numune için değişiklik yapılabilir)
- Toplam numune sayısının %15'i "...,50"ye eşit ve büyük ise bir üst sayıya yuvarlanır (rneğin 2,50 çıktı ise, 3 numune için değişiklik yapılabilir)

Yüzme suyu kalitesinde ciddi olumsuz etkilere neden olarak petrol sızıntısı, anormal hava şartları, veya diğer ekstrem durumlarda, plaj yönetimi geçici olarak bayrağı indirmeli ve bu durumun nedenlerini Mavi Bayrak panosunda açıkça belirtmelidir. Panoya asılabilecek bilgi için bir rneği www.mavibayrak.org.tr den indirebilirsiniz.

Orijinal ve tekrar alınan numuneler değerlendirme için "muafiyet dosyası" olarak Uluslararası Jüriye gönderilir (muafiyet durumları için EK A'ya bakınız).

Kriter 8: Plaj, alınan numunelerin analizi konusunda yüzme suyu kalitesi analiz standartları ve şartlarına tamamen uymak zorundadır. (z)

Resmi olarak yetkilendirilmiş ve bu görevi için eğitilmiş bağımsız bir kişi numuneleri almalıdır.

Yüzme suyu numunelerinin analizi bağımsız bir laboratuvar tarafından yapılmalıdır. Laboratuvar, mikrobiyolojik ve fiziksel-kimyasal analizleri gerçekleştirmek için ulusal veya uluslararası düzeyde akredite olmalıdır.

Analiz yöntemleri:

Mavi Bayrak adaylarının değerlendirilmesi için kullanılan yüzme suyu kalitesi verilerinin niteliğinin ve mukayese edilebilirliğinin artırılması için FEE, farklı metotlar arasında belirli bir doğruluk sağlayan, farklı laboratuvarlarda yeniden üretilbilir, tekrarlanabilir ve mukayese edilebilir analiz metotlarının kullanılmasını istemektedir. FEE tavsiyelerinde ilgili parametreler ve kabul edilebilir analiz yöntemleri için Avrupa (CEN) veya Uluslararası (ISO) standartlarının kullanılmasını tavsiye eder.

Yüzme suyu analiz sonuçları, numunelerin alınmasından sonra bir ayı geçmemek kaydıyla alınır alınmaz Ulusal Koordinatöre verilmek zorundadır.

Yüzme sezonunun başlamasından önce bir numune alma takvimi oluşturulmalıdır. Numune alınmasını engelleyen olağanüstü durumlar olmadığı sürece, numune alma işlemi numune takviminde belirtilen ilk tarihten en geç 4 gün içinde alınmalıdır. Olağanüstü durumlarda Ulusal Jüri, plajı Uluslararası Jüriye bir muafiyet durumu olarak bildirmelidir (Muafiyet durumları ile ilgili daha fazla bilgi için EK A'ya bakınız).

Numune alma işleminin geçmişi:

Bütün müracaatçılar için geçmiş dört sezona ait yüzme suyu kalitesi verileri bulunmalıdır. Mavi Bayrak için uygun kabul edilebilmek için aday plajın geçmiş dört yıla ait verileri kriterlerde belirtilen limitlere uygun olmalıdır.

Yeni lke veya plajların Mavi Bayrak dl'ne başvurabilmesi için en az 20 numune sonucunu sunması gerekir. İlk defa numune alınan bir plaj, bir yılda söz konusu 20 numuneyi

tamamlayarak bir sonraki yıl başvuruda bulunabilir. Bir başka alternatifte ise müracaatçı plaj daha az sayıda numune almayı ve 20 numune alındığında başvuruda bulunmayı tercih edebilir (örneğin ilk yıl 10 numune, ikinci yıl 10 numune daha alır ve üçüncü yıl başvurusunda bulunur). Her bir yüzme sezonunda en az 5 numunenin alınması gerektiği unutulmamalıdır.

Mevcut sezonun yüzme suyu analiz sonuçları 3 numaralı kritere uygun olarak Mavi Bayrak panosunda yayınlanmalıdır. Mavi Bayrak plajlarda su kalitesine ilişkin bilgilerin nasıl sunulacağına ilişkin tavsiyeler için EK D'ye bakınız.

Kriter 9: Sanayi ve kanalizasyon atıkları plaj alanını etkilememelidir. (z)

Her bir Mavi Bayraklı plaj için bir yüzme suyu profili oluşturulmalıdır. Yüzme suyu profili muhtemel kirlilik kaynaklarını, yüzme suyunun fiziksel, coğrafi ve hidrolojik özelliklerinin yanı sıra siyanobakter ve alg oluşumlarını içermelidir.

Mavi Bayraklı plaj ve yakınındaki alanlar ile çevreleyen bölgeye herhangi bir endüstriyel, kentsel atık su veya kanalizasyonun dökülmemelidir. Plaj veya yakın çevresinde bu tür deşarj noktalarının olması durumunda müracaat sırasında bu noktalarla ilgili rapor verilmelidir. Ayrıca söz konusu deşarj noktalarının deniz suyu kalitesini olumsuz etkileyebileceği hakkında halka bilgi verilmelidir.

Kentsel atık suların toplanması, işlenmesi ve boşaltılması ulusal ve uluslararası standartları karşılamalı ve ulusal ve uluslararası mevzuata uygun olmalıdır. AB ülkeleri için, AB Kentsel Atık Su Arıtma Direktifinde (91/271/EEC) belirtildiği şekilde işleme ve uygun kalite şartları uygulanmaktadır. Bazı yeni AB üye devletlerine söz konusu AB Direktifinden muafiyet verilmiştir. Ulusal ve uluslararası standartlara ve mevzuata bakılmaksızın, sanayi ve kanalizasyon atıkları Mavi Bayraklı plajın su kalitesini veya çevreyi olumsuz yönde etkilememelidir.

Endüstriyel kirlilikle ilgili olarak, plajların çevresinde bulunan endüstriyel tesislere ve yapılara, onların çevre üzerindeki muhtemel etkilerini belirten bildirimler gönderilmelidir. Bunun yanı sıra ilgili yetkililer yakın çevredeki endüstriyel tesislerin çevre üzerindeki etkilerinin izlendiğini yazılı olarak onaylamalı ve bu tesislerin kamu sağlığı riski ve çevresel tehdit oluşturmadığını teyit etmelidir.

Kriter 10: Yüzme suyu değerleri, mikrobiyolojik parametreler için verilen limitler içerisinde olmalıdır. (z)

Takip edilmesi gereken mikrobiyolojik parametreler aşağıda verilmiştir.

Parametre	Kıyılar ve geçiş suları için limit değerler	İç sular (göller) için limit değerler
Fekal Kolibakteri (Escherichiacoli)	250 cfu/100 ml	500 cfu/100 ml
İntestinal Enterokok/ Fekal Streptokok	100 cfu/100 ml	200 cfu/100 ml

cfu: (bakterilerin) koloni oluşturan birimleri.

Kabul edilen yüzdellik dilim:

Mavi Bayrak Programı müracaatçı bir plajın değerlendirilmesi için yukarıda belirtilen limit değerlerin 95. yüzdilik dilimde olmasını zorunlu tutar. Bu zorunluluk, 2006 AB Yüzme Suyu Direktifi ve Dünya Sağlık Örgütü'nün tavsiyelerine göre belirlenmiştir. Yüzdilik dilim her bir parametre için ayrı ayrı hesaplanmalı ve her bir parametre için bu kriter karşılanmalıdır. Örneğin, 95. yüzdilik dilim eğer Escherichiacoli için uygun, ancak Intestinal Enterekok için uygun değil ise, bu durumda plaja Mavi Bayrak verilmez.

95'inci diliminin nasıl hesaplanacağını ayrıntıları aşağıdaki kutuda sunulmuştur.

95. yüzdilik dilim

95. yüzdilik dilim ortalama kirlilik miktarını bulmak için uygulanan bir metottur. Yüzme suyu analiz sonuçları açısından bu değer, sonuçların %95' inin limit değere eşit veya limit değerden az olduğunu gösterir.

95. yüzdilik dilime aşağıdaki hesaplama yöntemi ile ulaşılır. (AB Yüzme Suyu Direktifi 2006' ya dayanılarak):

1. Değerlendirilecek veri dizisindeki tüm analiz sonuçlarının log 10 değerinin alınır. Sıfır değeri kullanılmadığı için tüm "0" değerleri "1" değeri (veya mümkün olan minimum değer ile) ile değiştirilmelidir.
2. Log 10 değerlerinin istatistiksel ortalamasını (aritmetik ortalama değil) hesaplayınız (μ)
3. Log 10 değerlerinin standart sapmasını hesaplayınız (σ)
4. 95. Yüzdilik sonuç şu işlemle bulunur: antilog ($\mu + 1,65\sigma$)
5. Sonuçta çıkan değer yukarıda verilen limit değerler içerisinde olmalıdır.

Kriter 11: Yüzme suyu fiziksel ve kimyasal parametreler için verilen limitler içerisinde olmalıdır. (z)

Yüzme suyu kalitesi aynı zamanda petrol ve yüzen atıklar gibi fiziksel veya kimyasal parametrelerden etkilenebilir.

- Suyun yüzeyinde görünebilir petrol tabakası veya koku olmamalıdır. Plaj karadan petrol konusunda izlenmeli ve bu tür bir kirlilikte ihtiyaç duyulacak tedbirleri içeren bir acil durum planı olmalıdır.
- Katran atıkları, ağaç, plastik maddeler, şişeler, konteynırlar, bardak veya diğer maddeler gibi yüzen hiçbir birimin olmaması gerekmektedir.

Olağandışı değişiklikler tespit edilirse acil olarak müdahale edilmelidir. Bu durum suyun renginde, berraklığında ve bulanıklığında olağandışı değişiklikleri kapsar. Fiziksel ve kimyasal değişiklikler birden çok kez tespit edilirse, Mavi Bayrak, sezonun kalan bölümü için indirilmelidir ve bu plaj sonraki yıl muafiyet belgelerini tamamlamadığı sürece Mavi Bayrak için başvuruda bulunamaz.

ÇEVRE YÖNETİMİ

Kriter 12: Plajın bağlı olduğu yerel yönetim/plaj yöneticisi plajlarda çevresel denetimleri ve kontrolleri yapmak ve bir çevre yönetim sistemini oturtmak amacıyla belde bazında Mavi Bayrak Plaj Yönetim Komitesi oluşturulmalıdır. (k)

Plaj Yönetim Komitesi bütün varsa Deniz Koruma Alanları da dahil olmak üzere çevre yönetimi başlığı altındaki tüm kriterlere uyumu temin etmekle görevlendirilmelidir. Komitede, yerel düzeydeki tüm ilgili paydaşlar yer almalıdır. İlgili paydaşlar yerel yönetim temsilcisi (yerel mavi bayrak sorumlusu)ş otel yöneticisi, plaj yöneticisi, cankurtaran, eğitim temsilcileri, yerel sivil toplum örgütleri ile yerel halktan temsilci (kent çevre meclisi üyesi olabilir) ve özel kullanıcı grupları, Deniz Koruma Alanı temsilcisi gibi diğer paydaşlardan oluşabilir.

Plaj Yönetim Komitesi, yerel otorite/plaj işletmecisi ile işbirliği yaparak bunları desteklerken, plajlarda çevre yönetim sisteminin oluşturulmasına yardımcı olur ve plaj ile plaj tesislerinin çevresel denetimlerini yapar.

Mümkün olan durumlarda plaj yönetim komitesi, bulunduğu yerel yönetim veya bölgede birden fazla Mavi Bayrak plajının idaresinden sorumlu olabilir, yani her bir Mavi Bayraklı plaj için ayrı bir plaj yönetim komitesine ihtiyaç yoktur.

Kriter 13: Plaj, arazi kullanımı ve işletme açısından kıyı alanları kullanımını içeren tüm yasalara uymalıdır. (z)

Bir plajın Mavi Bayrak alabilmesi ve bunu devam ettirebilmesi için kıyı alanları yönetimi planlanması, imar planları, atık su ve çevre mevzuatına ilişkin yasal düzenlemelere uyması zorunludur. Müracaatçı, sorumluluğu altındaki tesislerin ve gerçekleştirilen faaliyetlerin bu mevzuatlar ile uyumlu olduğunu garanti etmelidir. Plaj yerinin ve üzerindeki tesislerin idaresi, plaj işletimi ve yakın çevresi resmi imar ve şehircilik planları ve ilgili planlama mevzuatı ile uyumlu olmalıdır. Bu mevzuat arazi kullanım planlarını, kanalizasyon/endüstriyel atık deşarjlarını, çevre sağlığını ilgilendiren mevzuatları, koruma planlarını, işletme lisans ve izinlerini v.b. kapsayabilir.

Tesislerin yeri ile plaj ve çevresindeki alanların kullanımı, planlama yönergelerine uygun olmalıdır. Bu, çevresel etki değerlendirmelerini (ÇED) kapsar. Mavi Bayrak Ödülü için başvuru yapıldığı zaman, başvuran yetkili plajdaki binaların yerel inşaat düzenlemelerine uygun olduğunu istenildiğinde yazılı olarak kanıtlamak zorundadır.

Mevcut plaj tesisleri, devam eden inşaat çalışmaları, plajın ve çevresinin diğer kullanımları çevre koruma mevzuatı da dahil olmak üzere kıyı veya tatlı su alanlarının kullanımını düzenleyen yasalara uygun olmalıdır. Kumullar, yürüyüş yolları ve park alanları da dahil olmak üzere plajın arkasında kalan kısımlar kıyı alanları yönetimi ilkelerine göre korunmalıdır.

Kriter 14: Hassas alanların yönetiminde ilgili yönetmeliklere uyulmalıdır. (z)

Plajda veya çevresindeki bazı alanlar çok hassas olabilir ve özel yönetim gerektirebilir. Bu gibi durumlarda, plaj işletmecisinin, bu sahaları nasıl yöneteceği konusunda bir koruma kuruluşuna veya bir uzmana danışması şiddetle tavsiye edilir. Özel yönetimin gerektiği alanlarda, müracaatçı, başvurusu esnasında bu danışma işlemini yerine getirdiğini ve bir yönetim planının uygulanacağını teyit etmek zorundadır.

Ancak bazı alanların hassasiyeti, bu alanların Mavi Bayraklı plaj olmasını veya bu alanlarla ilgili insanları bu alana yönlendireceğinden, bilginin yayınlanmasını engeller. Sayıları gittikçe artan ziyaretçiler doğal hayatı ve habitatları tesis ve yol inşası veya park etme amacıyla toprağı kullanarak tehlikeye düşürebilir. Genel bir kural olarak Mavi Bayrak akreditasyonu sadece, ziyaretçileri ve rekreasyon amaçlı kullanımları yerel doğal hayata uzun vadeli geri dönülemez zararın verilmesini engelleyecek şekilde idare edeceğini gösterebilen alanlarda verilir.

Eğer Mavi Bayraklı plaj bir Deniz Koruma Alanı (DKA) içerisinde veya yakınında yer alıyorsa, biyolojik çeşitliliğin ve deniz ekosistemin korunabilmesi için ilgili DKA yönetimi ile işbirliği içerisinde çalışılmalıdır.

Kriter 15: Plaj temiz tutulmalıdır. (z)

Plaj ve çevresindeki yürüyüş yolları, park alanları, plaja giriş noktaları daima temiz ve bakımlı tutulmalıdır. Herhangi bir şekilde çöp bulunmamalı, birikmesine ve kötü bir görüntü ya da kirlilik yaratmasına izin verilmemelidir.

Plaj, çöp ve atık yönetimi ile ilgili ulusal mevzuata ve genelgelere uymak zorundadır. Plaj ve çevresinin büyüklüğüne, görünümüne ve hassasiyetine göre plaj temizliği makine ile veya elle yapılabilir. Yoğun ziyaretçisi olan alanlarda zaman zaman sigara izmariti gibi küçük partikülleri temizlemek için mümkünse makine ile eleme yapılarak kumların derinlemesine temizlenmesi sağlanmalıdır.

Yağmur ve sel suyu akıntıları devam ettiği sürece, tahliye noktaları ve çevresi günlük olarak temizlenmelidir.

Plaj temizlenirken, kaplumbağaların kumda yumurtalarını nereye bıraktığı gibi yöresel flora ve fauna özellikleri de dikkate alınmalıdır. Kumu veya etrafındaki bölgeyi temizlemek amacıyla böcek öldürücülerin veya kimyasalların kullanımı yasaktır. Deniz Koruma Alanı ve hassas alanların (kumullar gibi) temizliğinde ise ilgili yönetmelik ve koruma kurulu kararları ve yönergeleri dikkate alınmalıdır.

Plajlardan sorumlu olan yerel yönetim yetkilileri (yerel sorumlular) sadece Mavi Bayraklı plajları değil yakınındaki diğer plajları da dikkatle incelemelidir. Bu şekilde tüm halk plajlarının düzenli olarak takibi ve temizliğinin sağlanması beklenmektedir.

Alg ve diğer deniz yosunlarının yönetimi ile ilgili bilgi için lütfen 16 numaralı kritere bakınız.

Plajın temizlik oranını belirlemek için Plaj Çöp Ölçüm sistemi veya benzer bir sistemin kullanımı tavsiye edilmektedir (daha fazla ayrıntı için EK F'ye bakınız.)

Kriter 16: Plaja gelen yosun ve diğer doğal bitki kalıntıları, kötü bir görüntü yaratmadığı sürece plajda bırakılmalıdır. (z)

Yosun bitkiler (algler) genelde deniz yosunu olarak tanımlanır. Deniz yosunu ve diğer yosunlar/doğal kalıntılar tatlı su ve deniz ekosistemlerinin doğal bileşenleridir. Bu ekosistemler, rekreasyon amaçlı olarak temizlenmesi gereken şeyler olarak değil, yaşayan ve doğal çevrenin bir unsuru olarak kabul edilmelidir. Böylece, kıyıdaki deniz yosunu ve diğer yosunlar/doğal kalıntıların yönetimi, hem ziyaretçilerin ihtiyaçlarına hem de biyolojik çeşitliliğe karşı duyarlı bir şekilde yapılmalıdır. Bunların, kötü bir görüntü oluşturmadığı sürece plajda gelgitler ve dalgalar aracılığıyla doğal yollardan bertaraf edilmesi beklenmelidir.

Bitkilerin tehlike yaratacak veya görüntü olarak rahatsız edecek seviyede plajda birikmesine izin verilmemelidir. Ancak bitkiler tamamen kaldırılması gerekli olduğunda, bu durumda bunların çevreyle dost bir yöntemle bertaraf edilmesi – örneğin kompostlama veya gübre olarak kullanma – gerekmektedir. Mümkünse, plajdaki yosun bitkilerinin yönetimi konusunda bir çevre uzmanına danışılmalıdır.

Bazı bölgelerde deniz yosunu plajda daha sonra gübre veya kumul sabitleyici olarak kullanılmak üzere kurutulur. Plaj işletmecilerini bu iyi uygulamadan vazgeçirmemekle birlikte, bu durumun plaj kullanıcıları için bir rahatsızlık yaratmadığından emin olunması gerekmektedir.

Kriter 17: Plajda yeterli sayıda çöp kutusu, atık konteynırı bulunmalı, düzenli olarak boşaltılmalı ve temiz tutulmalıdır. (z)

Atık veya çöp kutuları (tercihen kapaklı) için fonksiyonelliğin yanında uygun tasarım ve görünüm de dikkate alınmalıdır. Çöp kutularının çevreye dost malzemelerden yapılmış olanlarının – örneğin geri dönüştürülmüş kompozit plastik veya ahşap malzemeden yapılmış çöp kutuları gibi – kullanılması tavsiye edilmektedir.

Plajda yeterli sayıda ve aralıklarla çöp kutusu bulundurulmalı, düzenli olarak boşaltılmalı, bakımı yapılmalı ve güvenliği sağlanmalıdır. Her bir çöp kutusunun kapasitesi, ortalama plaj kullanıcı sayısı ve kutuların hangi sıklıkla boşaltıldığı, plajda minimum hangi sayıda ve aralıklarla çöp kutusu konulması gerektiğini belirler. Turist sayısının sezonda tepe noktasına ulaştığı süre boyunca, ihtiyaca göre çöp kutularının sayısı ve boşaltma sıklığı artırılmalıdır.

Özetle, çöp kutuları seçilirken ve yerleri belirlenirken şunlara dikkat edilmesi gerekir;

- kutunun kapasitesi
- çevreye duyarlı malzemeden yapılmış olması
- çöplerin çeşidi ve kaynağı
- yaya trafiğinin yoğunluğu
- plaj temizleme yöntemleri ve aralıkları (en yoğun zamanlar dahil)
- yerel çevre koşulları (rüzgar, gelgit olayları ve çöpleri karıştıran martılar gibi)
- erişilebilirlik (kutuların yüksekliği gibi)
- estetik

Toplanan çöpler sadece yetkili mercilerce çevre mevzuatına uygun olarak lisanslanmış tesisler tarafından bertaraf edilebilir. Mavi Bayraklı plajın sorumluluğu, çöplerin uygun bir şekilde bertaraf edildiğinin temin edilmesidir.

Kriter 18: Plajda geri dönüştürülebilir atıkların ayrı ayrı toplanabilmesi için imkanlar olmalıdır. (z)

Eğer beldede geri dönüşüm tesisi var ise cam, teneke, plastik, kağıt v.b. gibi maddeler için plajda ayrı konteynırlar bulundurulmalıdır. Bu konteynırlar toplanacak atığın çeşidine göre özel olarak tasarlanmış ve yönetiliyor olmalı, düzenli olarak boşaltılmalı ve kolay ulaşılabilir yerlerde bulundurulmalıdır.

Geri dönüşüm tesisleri mümkün olduğunca çok türde atığı toplama ve ayrıştırma imkanı sağlamalıdır.

Yerel otoriteler/plaj işletmecileri başvuru sırasında yerel yönetimin atık geri dönüşüm tesislerine sahip olup olmadığını belirtmelidir.

Mavi Bayrak bütün yerel otoriteleri ve plaj işletmecilerinin, bölgelerinde geri dönüşüm tesisleri olmasa bile kendilerinin geri dönüşüm ve atık ayrıştırma imkanlarını plajda geliştirmesini beklemektedir.

Kriter 19: Yeterli sayıda sıhhi olanaklar (tuvalet-lavabo) bulunmalıdır. (z)

Plajda bulundurulacak tuvalet-lavaboların sayısı, yoğun sezondaki ortalama ziyaretçi sayısına, plajın uzunluğuna ve plaja ana giriş noktalarının sayısı ve yerine göre belirlenmelidir.

Sıhhi tesisler, Mavi Bayrak bilgilendirme panosunun üzerindeki haritada ve plajdaki yönlendirme işaretleri ile kolayca bulunabilmelidir.

Plajda ya da tuvaletlerin yanında bulunacak duşlar (sahilde veya bina içinde), soyunma kabinleri, bebek bezi değiştirme bölümü de ayrıca teşvik edilmektedir. Tuvalet ve benzeri tesisler yakında bulunan ve halkın kullanımına açık dükkanların, restoranların, kafeteryaların ya da diğer tesislerin yanında olabilir. Ayrıca engelliler için de bu tür tesisler sağlanmalıdır. (33 numaralı kritere bakınız).

Sıhhi tesisler içerisinde lavabo, sabun, temiz havlu (kağıt veya bez havlu veya kurutucu) bulunmalıdır.

Sıhhi tesislere giriş emniyetli olmalıdır.

Sıhhi tesislerin estetik tasarım ve bakımına ayrıca dikkat edilmelidir. Bina içine ve doğal çevreye iyi bir şekilde entegre edilmeli ve binalara karşı vandalizmi engelleyebilmesi için düzenli olarak bakımı yapılmalıdır.

Kriter 20: Sıhhi olanaklar temiz tutulmalıdır. (z)

Sıhhi tesisler (duş-tuvalet lavabo vb.) daima temiz tutulmalıdır. Tesislerin kontrol ve temizlik sıklığı kullanım yoğunluğuna göre ayarlanmalıdır. Günlük olarak daha fazla ziyaretçisi olan plajlar, tesislerini her gün ve bir günde birçok defa kontrol etmeli ve temizletmelidir.

Sabun ve kağıt havlu imkanı ile çevreye duyarlı temizlik malzemelerinin kullanımı tavsiye edilmektedir.

Kriter 21: Sıhhi olanaklar atıksu sistemine bağlı olmalıdır. (z)

Tuvaletlerden oluşan atık su, arıtılmamış haliyle toprağa veya suya karışmamalıdır. Atık su arıtma tesisi bulunan köylerde veya belediyelerde tuvaletler belediyenin kanalizasyon sistemine bağlı olmalıdır.

Belediyeler tarafından sağlanan kanalizasyon hizmetlerinin dışında bulunan tesisler ve/veya uzak yerlerde bulunan plajlar için, işlenmemiş kanalizasyonun veya atık suların toprağa veya suya karışmasını – ve çevreyi olumsuz yönde etkilemesini – engellemek için münferit arıtma kabul edilebilir.

Kriter 22: Plajda izinsiz kamp, araç kullanımı ve herhangi bir atık boşaltımı yapılmamalıdır. (z)

Plajda izinsiz kamp, araç kullanımı ve herhangi bir atık boşaltımı yasaklanmalıdır. Bu yasaklarla ilgili bilgiler plajda yer almalıdır (6 numaralı Kriter: davranış kurallarının bir parçası olarak).

Mavi Bayraklı plajlarda araçların girişine (plaj temizliği ve güvenlik amacıyla kullanılan araçlar hariç, örneğin: cankurtaran ekipmanlarını taşıyan veya acil durum araçları) izin verilmemelidir. Ancak tamamen yasaklanmadığı durumlarda, gerekli makul açıklamalar yapılarak uygun bir şekilde yönetilmelidir. Araçsız bölgelerin yanı sıra araç kullanımı ve park alanı olarak ayrılan bölgeler belirlenmeli ve ihtiyaç duyulduğu durumlarda polis veya trafik görevlileri plajı kontrol etmelidir. Eğer araçlara izin veriliyorsa, bu araçların suyun değdiği alanlara girmesi her zaman yasak olmalıdır. Plajın büyük bir bölümü araç trafiğine tamamen kapalı olarak işaret edilmelidir.

Plaja araçların girişini engelleyecek hiçbir bariyerin olmadığı ve izinsiz araç girişi, kamp yapma ve boşaltma gibi problemlerin çıktığı durumlarda, bu faaliyetleri engellemek için yönetmelikler uygulanmalıdır. Bu yönetmeliklere ilişkin bilgiler plajda sergilenmelidir. Plaj ve yakın çevresinin çöp veya diğer atıkların dökülmesi amacıyla kullanımı kabul edilebilir bir durum değildir.

Plajda araç kullanımını gerektiren özel günlerin olması durumunda ekosistem üzerindeki zararı ve plaj kullanıcıları üzerinde yarattığı riski engellemek için özel bir yönetim planı hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. Mavi Bayraklı plajlarda gerçekleştirilecek aktiviteler için EK G'ye bakınız.

Acil durum araçları için plaja yakın bir yerde park imkanı sağlanmalıdır.

Kriter 23: Köpekler ve diğer evcil hayvanların plaja girişleri katı bir şekilde kontrol edilmelidir. (z)

Mavi Bayraklı plajlarda köpek ve evcil hayvanların girişine sadece plajın arka kısmında bulunan park, yürüyüş ve gezinti alanlarında ve ancak plaj yetkilileri ile yerel ve ulusal mevzuat izin veriyorsa izin verilir. Bu alanlardaki hayvanlar kontrol edilmelidir. Köpekler ve diğer hayvanların ana plaja ve yüzme alanına girmelerini engellemek için bir Köpeksiz Bölge'nin oluşturulması tavsiye edilir, ancak görme engelliler için kılavuz köpekler bunun dışında tutulur.

Eğer plaj atlı polis devriyeleri tarafından izleniyorsa, plajın hayvanların dışkısı tarafından kirletilmemesini sağlanmalıdır.

Başboş hayvanlar içinse plajlardan uzaklaştırmak için sistemler oluşturulmalıdır. Ayrıca, başboş hayvanların plaja girişini engellemek için önlemler alınmalıdır. Plaja başboş hayvanın girmesi ve bunun kontrol altına alınamaması durumunda, plaj işletmecisinin/yerel otoritenin durumla ilgili halkı bilgilendirmek amacıyla işaretler koyması tavsiye edilir. Ayrıca, halkı, plajda başboş hayvan gördüğünde ne yapacakları konusunda bilgilendirmek amacıyla gerekli bilgilere de yer verilmesi tavsiye edilir.

Kriter 24: Plajın bütün yapı ve ekipmanları bakımlı olmalıdır.

Plajdaki binalar ve diğer yapıların görüntüsüne önem verilmelidir. Bu yapılar doğal ve yapay çevre ile bütünleşmiş olmalı, inşaat mevzuatına uymalı ve çevresel-estetik şartları karşılamalıdır.

Plajdaki ekipmanlar oyun alanları ve iskele gibi diğer kriterler altında ele alınmayan tesis veya hizmetlerden oluşur. Ekipmanların, kullanım emniyeti için düzenli olarak bakımı ve kontrolü yapılmalıdır. Ekipmanların temizliği, mevcut durumu, ekipman veya binanın bakımında kullanılan boya ve diğer malzemelerin çevresel etkileri ile bozulma veya arıza yapma durumunda yaratacağı muhtemel riskler dikkate alınmalıdır. Mümkün olduğunca çevreyle dost ürünler kullanılmalıdır.

Bütün inşaat işleri ve tehlikeli yapıların etrafı halkın girişini engellemek amacıyla çevrilmelidir. İnşaat işlerinin Mavi Bayrak sezonunda yapılması durumunda, bütün Mavi Bayrak kriterlerinin inşaat süresince karşılanması zorunludur. Ayrıca, inşaat işleri plaj kullanıcılarını etkilememelidir.

Kriter 25: Yörede deniz ve tatlısu hassas alanları varsa, buradaki doğal yaşamı izleme programı uygulanmalıdır. (z)

Eğer Mavi Bayrak plajının herhangi bir bölümünün 500 metre içinde hassas doğal alan var ise (mercan resifi ya da deniz çayırı), sezon boyunca en az bir kere bu alandaki doğal yaşamın sağlıklı bir şekilde devam edip etmediğini kontrol etmek amacıyla bir izleme programı oluşturulmalıdır. İzleme programı ve hassas alan yönetiminde ilgili yetkili kuruluşa danışılmalıdır. (Ülkemizde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü ile Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü bu konuda yetkilidir)

Eğer mercan kayalıkları var ise bu izlemede, "Reef Check" Mercan Resifleri İzleme Programı kullanılmalıdır. (Reef Check, mercan resifleri konusunda çalışan ve aynı zamanda Mavi Bayrak Uluslararası Jürisi olan gönüllü bir kuruluştur) Resif Kontrolü izleme sistemi ile ilgili ayrıntılı bilgi için EK F'ye bakınız.

Kriter 26: Plaj alanına ve belde içerisinde sürdürülebilir ulaşım araçları (toplu taşıma, bisiklet vb.) teşvik edilmelidir. (k)

Bu kriter, aşağıdaki düzenlemeleri içerir:

- Toplu taşımanın teşvik edilmesi
- Bisiklete binmenin, kiralamanın ve bisiklet park yerleri oluşturulmasının teşvik edilmesi
- trafik sıkışıklığını düzenleyecek ve yoğun trafiği azaltacak planların desteklenmesi
- plaja yaya girişlerinin ve yürüyüş yollarının geliştirilmesi.

Mavi Bayrak Programı plaj servisi, bisiklet kiralama veya ücretsiz bisiklet imkanı gibi alternatif ulaşım yollarını teşvik eder. Bu tip uygulamalara trafiğin çok yoğun olduğu veya plajın hassas bir alanda olduğu yerlerde özellikle ağırlık verilmesi gerekir.

Yerel otoritenin/plaj işletmecisinin Mavi Bayraklı plaj ve yakın çevresinde trafik yoğunluğunu ve bunun hava kirliliğini ve arazi kullanımı üzerindeki etkilerini azaltmaya yönelik bir trafik yönetim planını uygulaması önerilmektedir.

Ayrıca, Mavi Bayrak bilgilendirme panosunda sürdürülebilir ulaşım araçlarına ilişkin bilgiye de yer verilmesi tavsiye edilmektedir.

CAN GÜVENLİĞİ VE HİZMETLER

Kriter 27: İhtiyaca cevap verebilecek sayıda cankurtaran ve gerekli tüm malzemeleri plajda bulundurulmalıdır. (z)

Yerel yönetimlerin plaj için resmi olarak bir risk değerlendirmesi (ilgili ulusal otorite veya uzman kurum tarafından yapılan) yaptırması ve bu değerlendirmeye dayanarak uygun bir müdahale stratejisi belirlemesi gerekir. FEE, Uluslararası Cankurtarma Federasyonu (ILS) ile bu konudaki ortak çalışmasını sürdürmektedir. Mavi bayraklı plajlarda risk değerlendirmesi kriterinin önümüzdeki yıllardan itibaren uygulanması planlanmaktadır.

Cankurtarma personeli ve malzemelerinin plajda bulundurulması gerekli bilgilendirme ve eğitimin verilmesini de kapsayan genel stratejinin sadece bir unsuru olarak görülmelidir.

Ziyaretçilerin yoğun olduğu plajlarda cankurtaran bulundurulması güvenlik seviyesini artırıcı bir unsur olarak önerilmektedir. Plajın özelliklerine ve kullanımına bağlı olarak yeterli sayıda (en az iki) ve gerekli mesafelerde (aradaki mesafenin 200 metreden fazla olmaması tavsiye edilir) cankurtaran görevlendirilmesi gerekmektedir. Cankurtaranların sayısı, yoğunluğun en üst düzeye ulaştığı zamanlarda artırılmalıdır.

Cankurtaranlar gerekli ulusal veya uluslararası niteliklere(gümüş bröve) sahip olmalıdır. Cankurtaran gümüş brövesi ve geçerlilik süresi iş verilmeden önce kontrol edilmeli ve talep edilmesi durumunda Ulusal Koordinatöre gösterilmelidir. Ayrıca mavi bayrak panosuna bir fotokopisi konulmalıdır.

Cankurtaranlar sadece can kurtarma görevini icra etmeli, su sporları, kiralama, hizmet sunma, temizlik yapma veya gibi başka bir işte çalıştırılmamalıdır.

Cankurtaranlar kolaylıkla tanınabilmelidir. Bu nedenle cankurtaranların uluslararası kabul gören üniforma (kırmızı şort ve üzerinde cankurtaran yazılı sarı tişört) giymeleri önerilmektedir. Cankurtaranların gerekli tüm malzemeleri sağlanmalıdır.

1. Cankurtaran istasyonu (kule, kulübe veya hakim nokta)
2. Bot (plajda su sporları birimindeki motorlu kurtarma botu kabul edilebilir)
3. Can Simidi (strafolu, kolay atılabilen, en az 10 m. yüzen ipe bağlı olmalı)
4. Megafon (kalabalıkta rahat duyuru yapılabilecek güçte, sireni bulunan)
5. Kurtarma kemeri (kazazedeyi sarabilen tipte olmalı)
6. Fırlatma ipi (torba içinde toplanabilen en az 10 m. uzunluğunda yüzer ip)
7. Düdük
8. Dürbün
9. Standartlara uygun cankurtaran üniforması
10. Plaj güvenliğini gösteren Uluslararası standartlarda flamalar (plaj dikkat ve uyarı bayrakları)
11. Yüzen omur tahtası (kazazedeyi su içinde sedyelemeye yarayan omur tahtası)
12. Cankurtarana yakın yerde acil durum telefonu veya telsiz
13. Maske, palet, şnorkel (kazazedeye hızla ulaşabilmek ve gerekirse sualtında arama kurtarma yapabilmek için)

Cankurtaranlar tarafından izlenen yüzme alanları flamalarla açık bir şekilde sınırlandırılmalıdır. Bu alanlar plaj panosunda bulunan haritanın üzerine işlenmeli, plajda bayraklar veya diğer işaretlerle belirtilmeli veya diğer bilgi panolarında da bulundurulmalıdır. Cankurtaran görev alanlarının şu şekilde ayrılması önerilmektedir: Kırmızı= kırmızı bayrak varsa yüzmek yasak, kırmızı/sarı=cankurtaran görev alanında, siyah/beyaz kareli bayrak=sadece sörf ve su sporları alanı

EK D Plajlarda kullanılacak flamalar ve açıklamaları içermektedir.

Cankurtaran malzemeleri plajın her bir noktasından kolay ulaşılabilir ve görünür yerlerde, belli aralıklarla bulundurulmalıdır.

Cankurtaranların ve/veya cankurtaran malzemelerinin hangi saatlerde plajda bulundurulacağı ve cankurtaran flamalarının açıklamaları açık bir şekilde Mavi Bayrak bilgilendirme panosunda ve ayrıca cankurtaran biriminde bulundurulmalıdır.

Kriter 28: Plajda ilkyardım malzemeleri bulundurulmalıdır. (z)

İlkyardım

- a) plajda cankurtaran bulundurulması ile,
- b) eğitimli personeli olan daimi bir ilkyardım istasyonu ile,
- c) plajdaki bir dükkanda veya diğer plaj tesislerinde bulundurulacak ilkyardım malzemeleri ile ve/veya
- d) halkın doğrudan kendisinin kullanabilmesine olanak sağlayacak bir şekilde sağlanabilir.

Kalabalık plajların veya aile plajlarının gerekli eğitimleri almış daimi personeli olan ilk yardım istasyonlarının olması şiddetle tavsiye edilir.

İlkyardım istasyonunda şu malzemelerin (ilgili olanları) bulunması gereklidir:

a) yeterli miktarda ilk yardım malzemesi (bandaj, eldiven, dezenfektan, plaster gibi temel ilk yardım malzemeleri;

1. İlkyardım çantası (su geçirmez kumaş ya da plastik kutudan imal edilmiş, sarı, turuncu ya da kırmızı renklerde, steril malzemeleri koymak için bölmeler olmalıdır)
2. Airway (suni solunum için havayolu aparatı)
3. Ambu (suni solunum cihazı)
4. Yara bandı
5. Üçgen sargı veya boyun askısı
6. Steril yara bohçaları / pedleri
7. Steril göz sargısı / pedleri
8. Steril gazlı bez
9. Elastik bandaj
10. Çengelli iğne ve pansuman makası
11. Ayarlı turnike veya serum lastiği
12. Yapışkan flaster
13. Steril eldiven
14. Ağız kilitlenebilen sızdırmaz poşet (2 adet)
15. Boyunluk (sert çene destekli olmalıdır). Bebek, çocuk, yetişkin için birer adet ya da ayarlanabilir boyunluk olmalıdır
16. Not defteri ve kalem, deri üzerine silinmeye dayanıklı yazı yazabilen bir kalem
17. İlk yardım kitapçığı)

b) soğuk su ve tercihen sıcak su

c) ilkyardım yatağı

d) oksijen tüpü ve maskesi

e) sabitleyici travma tahtası (sabitleyici bloklar ve file koşumlar),

f) diğer malzemeler (köpekbalığı saldırısı sonrasında kullanılabilecek paket vb.)

İlkyardım istasyonu veya ilkyardım malzemelerinin yeri plaj ziyaretçileri tarafından kolaylıkla bulunabilmesi için yönlendirme işaretleri ile açıkça gösterilmelidir (Mavi Bayrak Bilgilendirme panosundaki harita dahil- lütfen 5 numaralı kritere bakınız). Ayrıca, ilkyardım olanağının bulunduğu saatler ile ilgili bilgi de açıkta verilmelidir.

Oteller için, ilkyardım odası veya reviri bulunsa bile plajda cankurtaran malzemelerinin bulunduğu yerde, temel bir ilkyardım çantasının bulunması istenmektedir.

Kriter 29: Kirlilik kazaları ve riskleri ile mücadele edebilecek acil durum planları oluşturulmalıdır. (z)

Acil durum planı, acil durumlarda etkili bir müdahale/mücadelenin ortaya konulabilmesi için açık bir şekilde tanımlanmış prosedürü içermelidir. Söz konusu acil durumlar şunlar olabilir; denizden gelebilecek petrol-tehlikeli-zehirli atık sızıntısı, yağmur suyu kanalına karışmış bir deşarjın kıyıya ulaşması, fırtınalar, zararlı olabilecek boyuttaki bir alg patlaması, vb. Burada acil durum olarak belirtilenler, plaj veya yüzme suyu kalitesini önemli ve büyük oranda etkileyen durumlar olarak tanımlanmaktadır.

Kirliliğin en kısa sürede giderilebilmesi için yerel yönetimle koordinasyon halinde yapılacaklara aşağıdakilerin dahil edilmesi gerekir:

- kirlilik durumunda aranması gereken kişilerin belirlenmesi
- tüm yönetim birimlerinin ve müdahil olabilecek ilgili kişilerin dahil edilmesi
- gerekli olması durumunda insanların nasıl koruma altına alınacağı ve ortamın nasıl boşaltılacağı prosedürünün belirlenmesi
- acil durumda halkın uyarılması ve bilgilendirilmesinin nasıl yapılacağına prosedürü
- Mavi Bayrağın indirilmesi

Acil durum planı kirlilik kazalarında kimlerle iletişim kurulması gerektiğini belirlemelidir. Yerel düzeyde bir kişinin bu konuda görevlendirilmesi gerekmektedir. Plan aynı zamanda kirlilik vakaları da dahil olmak üzere acil durumda kimin hangi görevi yapacağını da açıklamalıdır.

Bununla birlikte acil durum planı diğer ulusal yasalara – örneğin ulusal petrol sızıntısı acil durum planı gibi - uygun davranıldığını da güvence altına almalıdır.

Tehlike devam ettiği sürece halk, plaj bilgi panosu, bütün plaj giriş noktaları, medya, turizm ofisleri veya diğer iletişim araçları kullanılarak kirlilik veya potansiyel tehlikeler hakkında bilgilendirilir. Yüzme suyunun herhangi bir kaza sonucu kirlenmesi– örneğin kanalizasyon kirliliği – halinde plajın yüzmenin güvenli olmadığı konusunda halk bilgilendirilmeli ve plaj yüzme kapatılmalıdır. Eğer Mavi Bayrak kriterlerinin herhangi bir ihlali söz konusu ise Mavi Bayrağın bütünlüğünü koruyabilmek için bayrak plajdan geçici olarak indirilmeli ve konu ile ilgili bilgiye Mavi Bayrak bilgilendirme panosunda ve plajda yer verilmelidir.

Polis, ilkyardım ve diğer ilgili acil durum numaraları ile acil durum servislerinin irtibat bilgileri petrol veya zehirli kimyasal sızıntıları durumunda plajda ve tercihen Mavi Bayrak bilgilendirme panosunda yer almalıdır.

Kriter 30: Plajda farklı kullanımlar sonucu olabilecek kazalara karşı önlemler alınmalıdır. (z)

Farklı aktivitelerin olduğu plajların, kazaları ve uyuşmazlıkları önlemek için yönetim planları olmalıdır. Bu plan yüzme alanı, sörf, rüzgar sörfü ve motorlu deniz taşıtları için kulvarların

oluşturulmasını içermelidir. Aynı zamanda plajın eğlence amaçlı kullanımının doğayı ve plajın biyolojik çeşitliliğini olumsuz etkilememesi sağlanmalı ve estetik hususlar dikkate alınmalıdır.

Yüzücüler bütün deniz araçlarından (motorlu su taşıtları, deniz bisikletleri veya tekneler) korunmalıdır. Farklı kullanım alanları ihtiyaca göre ışıklı işaretler, şamandıralar veya çeşitli sembollerle ayrılabilir. Aynı ayırım sörf alanları için de yapılmalıdır. Motorlu taşıtlarla pedallı bisikletler veya motorsuz teknelerin kullanım alanları arasında bir ayırım yapılmalıdır. Bu sayılan aktivitelerin kullanım alanlarının birbirinden ayrılması gerekmektedir.

Sürat tekneleri ve süratli deniz araçlarının yüzme alanından en az 100-200 metre uzakta kullanılması gerekmektedir. Tam mesafe bu konudaki yerel yetkili tarafından belirlenmelidir. Bununla birlikte motorlu araçların işletmesinden sorumlu olan kişilere plajdaki farklı kullanım alanları ve araçları kullanırken dikkat etmeleri gerekenler konusunda bilgi verilmelidir.

İlgili yetkililer, örneğin cankurtaranlar, denizde farklı kullanımlara ait ayrımlara uyulmasını sağlamalıdır. Plajdaki farklı aktiviteler açık bir şekilde işaretlenmeli ve ayrılmalıdır.

Farklı kullanımların (motorlu taşıtlar, aşırı müzik ya da kumandalı oyuncak planör gibi) yaratabileceği olası gürültü kirliliği de dikkat edilmesi gereken konular arasındadır.

Eğer plajda özel bir takım etkinlikler yapılıyorsa bunun ana yüzme alanı dışında yapılması gerekmektedir. Mavi Bayrak kriterlerinin uygulanmasını engelleyecek ve belli bir süre içerisinde gerçekleştirilecek olan özel etkinliklerde Mavi Bayrağın etkinlik süresince indirilmesi gerekmektedir. Bu etkinlikle ilgili olarak plaj kullanıcıları etkinlik öncesinde, plajda yapılacak uyarılar ve tercihen yerel medya aracılığıyla haberdar edilmelidir. Mavi Bayrak plajlarındaki etkinliklerde uygulanacak kılavuz ilkeler için EK G'ye bakınız.

Plajın kendisi hassas türler ve plajdaki habitatları koruyarak çevreye duyarlı bir şekilde yönetilmelidir. Bu, hassas türlere ait alanların ayrılması veya diğer önleyici uygulamalarla sağlanabilir. Bazı durumlarda, belli aktivitelerin sınırlandırılması, iptal edilmesi veya yönetimi gerekli olabilir. Hassas kumul alanlarına sahip plajlar çevreye duyarlı bir şekilde, örneğin çitlerle çevrilerek yönetilmelidir. Eğlenceye dönük aktivitelerin, bitkilerin, kuşların ve deniz kaplumbağalarının yumurtlaması gibi doğal hayatın veya erozyon ile sahilin zarar görmesi gibi çevresel bozulmalara sebep olmaması için gerekli önlemler alınmalıdır.

Bazı plajlar özenli ve dikkatli bir planlama ve yönetim gerektiren hassas bir özelliğe sahip olabilir. Böyle durumlarda, konu ile ilgili bilinen ve tanınan yerel koruma kurumları veya gruplarına danışıldığının ve bir yönetim planının hazırlandığının kanıtlanması gerekir.

Farklı kullanıcılar için fiziksel ayırım, Mavi Bayrak bilgilendirme panosundaki haritada da açıkça gösterilmelidir ve bu bilgilere ayrıca plaja giriş noktalarında da yer verilmelidir (Bakınız Kriter 5).

Kriter 31: Plajda kullanıcıların güvenliği için gerekli önlemler alınmalıdır. (z)

Halk, Mavi Bayraklı plajlara herhangi bir otelin veya plaj kulübünün müşterisi olmaya gerek duymadan girebilmelidir. Bazı plajlara girişte halka az ve makul bir ücret kesilse de plaja giriş tercihen ücretsiz olmalıdır.

Plaja giriş emniyetli olmalıdır. Fiziksel olarak riskli plajlar güvenli giriş için kolluklu emniyetli merdivenler gibi imkanlara sahip olmalıdır. Benzer şekilde, plajın yakın çevresindeki kalabalık yollarda belirlenmiş yaya geçitleri olmalıdır.

Plajdaki yürüyüş yolları ve merdivenlerin basamakları tam ve bakımlı durumda olmalıdır. Araç park yerlerinin zemini düzgün olmalıdır. Engelliler için ayrılan park alanları olmalı ve bu alanlar açık bir şekilde işaretlenmelidir. Sahilde park etme ile ilgili olarak 22 numaralı kritere bakınız. Diğer giriş yolları da emniyetli ve araçlar ile bisikletler için düzenlemeleri olmalıdır. Uygun olan yerlerde bisiklet yolları teşvik edilmelidir.

Plaj gezinti alanının sınırlarının yer seviyesinden iki metre veya daha yüksekte olduğu durumlarda, kazaları engellemek için uyarı işaretleri ve/veya bariyerler kullanılmalıdır. Bu durum özellikle plaj zemininin kayalık olduğu yerlerde önemlidir. Fiziksel engellilerin plaja girişleri için 33 numaralı kritere bakınız.

Plaj ziyaretçileri, plajda buldukları sürece güvende olmalıdır. Güvenliğe ilişkin bilgiler kolaylıkla ulaşılabilir olmalıdır. Can kurtarma ve ilk yardım hizmetlerinin sağlandığı saatler Mavi Bayrak bilgilendirme panosunda ve cankurtaran biriminde açık bir şekilde gösterilmelidir. Bunun yanı sıra acil durum/cankurtaran flama sistemine ilişkin açıklamalara da yer verilmelidir.

Gerekli görülen durumlarda eğitilmiş ve nitelikli güvenlikçiler bulundurularak güvenlik sağlanmalıdır. Güvenlik görevlileri kolaylıkla tanınmalarını sağlayacak üniformalar giymeli ve güvenlik personeli gerektiğinde eğitim lisansını gösterebilmelidir.

Kriter 32: Plajda içme suyu bulundurulmalıdır. (k)

Plajda bir çeşme, hortum veya musluk ya da pet şişede olmak üzere içme suyu bulundurulmalıdır. İçme suyu tuvaletlerde bulunan lavabolarda veya plajda bulunan çeşmelerle de sağlanabilir ancak her durumda hayvanlar tarafından kirletilmesinin önüne geçilmelidir.

Kriter 33: Beldede en az bir Mavi Bayraklı plajda engelliler için tuvalet, erişim rampası gibi imkanlar bulunmalıdır. (z)

Her bir Mavi Bayraklı plajda engelliler için plaja, çevresindeki binalara ve tuvaletlere erişim imkanı sağlayan olanakların bulunması şiddetle tavsiye edilmektedir. Her bir beldede en az bir Mavi Bayraklı plajda bu imkanların olması bir Mavi Bayrak zorunluluğudur. Ayrıca fiziksel engelli insanların suya girebilmesi için olanakların bulunması da FEE tarafından önerilmektedir.

Plaja erişim, farklı engelli gruplarına hitap edecek şekilde düzenlenmiş rampalarla sağlanmalıdır. Rampaların dizaynının doğal çevreyle uyumlu olması ve kullanılan malzemelerin mümkünse çevre dostu olması, örneğin geri dönüştürülmüş kompozit plastik gibi, tavsiye edilmektedir. Ayrıca, tesiste engelli odası bulunsa bile, plaj tuvalet ünitelerinde veya tesis giriş katı tuvalet ünitelerinde de bu imkanın bulunması beklenmektedir.

Tesislerin tekerlekli sandalye kullananlar ve diğer engellilere hitap edebilecek şekilde düzenlenmesi ve "ISO Standart Erişim Kodu"na uygun olması gerekmektedir. Plaj, engelli insanların erişim ve tesisleri kullanımı ile ilgili ulusal düzenlemelere uymak zorundadır. Ayrıca, park yerlerinde engellilerin park etmesi için ayrılmış yerler olmalıdır. Dik kayalıklar gibi topografyaya bağlı nedenlerle giriş rampaları sağlanamıyorsa, yerel otorite bu kriterden muaf olmak için başvuruda bulunmalıdır.

Eğer beldede hiçbir Mavi Bayraklı plaj bu olanakları sağlayamıyor ise, başvuruda bu kriterden muafiyet talep etmek için gerekli belgeler sunulmalıdır.

EK A: Muafiyet Durumları

Mavi Bayrak alabilmek için bütün zorunlu kriterler karşılanmalıdır. Ulusal Jürinin işlemlerinden dolayı bir fikir ayrılığı çıkması ve müracaatçının bütün zorunlu kriterleri yerine getirememesi durumunda, Ulusal Jüri, plajı muafiyet durumu olarak Uluslararası Jüriye iletebilir. Muafiyet talebinin olduğu başvurularda Ulusal Jüri, başvuruyu gerekli belgelerle, hangi kriterin yerine getirilmediği ve muafiyet istenmesinin sebeplerinin açıklamaları ile birlikte Uluslararası Jüriye iletmek zorundadır.

Muafiyet durumu, plaj gerekli limit değerleri yüzme sezonunda gerçekleşen bilinen ve belgelenmiş olaylardan dolayı geçmişse ortaya çıkabilir. Olağandışı olarak kabul edilen ancak bölgeye özgü olmayan muafiyet talepleri değerlendirmeye alınmaz.

Pek çok muafiyet vakası su kalitesi kriterini etkileyen istisnai/olağandışı hava koşullarından dolayı ortaya çıkmaktadır. Eğer ulusal otoritenin yüzme suyu kalitesi yönetmeliği böyle bir muafiyeti onaylıyorsa, Ulusal Jüri bu gibi durumlarda bu numuneyi dikkate almama konusunda muafiyet verebilir. Ayrıca, ulusal hava durumu otoritelerince (Meteoroloji) de hava durumunun olağandışı bir şekilde olduğuna dair resmi bildiri de muafiyet talebi ile birlikte gönderilmelidir. AB üye devletleri için, bir numunenin değerlendirmede göz ardı edilebilmesi talebi Avrupa Komisyonu (ulusal otoritenin yüzme suyu kalitesini kontrol yönetmeliği ile uygulanarak) tarafından onaylanır.

Eğer kayıtlara dayanarak yüksek düzeyli kirlilik vakası kaza veya başka bir önlenemez durum gibi başka nedenlere dayandırılırsa, böyle bir adayı Ulusal Jüriye muafiyet durumu olarak göndermek de mümkündür. Belgeler problemin çözüldüğünü ve kirliliğin şüphe götürmez bir şekilde bahse konu olayla ilgili olduğunu ortaya koymalıdır.

Bir plaj aşağıdaki durumlarda muafiyet için başvurabilir;

- Tesisler başvuru esnasında inşaat halinde ise, ancak sezonun başlaması ile tamamlanacaksa.
- Kötü hava şartlarından dolayı, plajla ilgili zorunlu kriterler karşılanmıyorsa, örneğin: işaret levhaları veya yürüyüş yolları, plaja giriş vb. zarar görmüşse. Ancak sezonun başlaması itibarıyla bunların uygun ve yerinde olması gerekir.
- Plaj, yörede mavi bayrak başvurusu yapan tek plaj ise ve fiziksel engelliler (tekerlekli sandalye, koltuk değneği kullananlar vb.) tarafından erişim imkanının olmaması (plajın coğrafi yapısının çok eğimli olması gibi) Plaj, muafiyet talebinin önemli bölümü olarak bu kriteri nasıl ve ne zaman karşılayacağını belirtmelidir.

EK B: Çevre Eğitim ve Bilinçlendirme Etkinlikleri için Kılavuz

[Kriter 2]

Etkinlik türleri:

Etkinlikler, farklı kullanıcı grupları için farklı çevre eğitim faaliyetlerinin bir karışımı olmalıdır. Bazı faaliyetler plajda gerçekleştirilmeli ve plaj ve sahil çevresi konusu üzerinde yoğunlaşmalıdır. Farklı etkinlik türleri şu kategorilere ayrılabilir:

Pasif Katılım Etkinlikleri: Bu tür faaliyetler gösterileri, filmleri, sunumları, slayt gösterilerini, konferansları, tartışmaları, uluslar arası uzmanların yapacağı sunumları, vb. kapsar.

Aktif Katılım Etkinlikleri: Bu tür faaliyetler rehberli turları, eğitici oyunları, tiyatro/oyunları, temizlik günlerini, deniz kıyıları için sahil izleme günlerini, dalma /şnorkel kullanma oryantasyonlarını, plaj kontrollerini, fotoğraf ve çizim yarışmalarını, doğayı yeniden yapılandırma projelerini, yeşil teknoloji projelerini, "Bir Plajı Adapte Et" (Adopt a Beach) programlarını, yöre kıyı izleme programlarını, vb. kapsar.

Eğitim Etkinlikleri: Bu, eğitimcilerin, plaj ve marina personelinin, çocuklardan sorumlu kişilerin, (otellerin çocuk kulübü eğitmenleri gibi), cankurtaranların, temizlikçilerin kanun uygulayıcı memurların (polis, jandarma, belediye zabıta gibi) eğitimi ve/veya özel ulusal eğitim programlarının yerel düzeydeki uygulaması olabilir.

Basın ve Medya: Broşür, çıkartma, açıklayıcı işaretler, kartpostal, okul ve belediye bülteni, kitap, T-shirt, çanta, poster, radyo yayınları, vb.nin hazırlanmasıdır.

Mavi Bayrak Çevre Bilgilendirme Merkezi: Mavi Bayrak plajların, Mavi Bayrakla ilgili spesifik bilgileri ve çevre eğitimlerini verebilmesi için bir Çevre Bilgilendirme Merkezi (istasyon veya kiosk) sağlamaları şiddetle tavsiye edilir. Böyle bir merkez veya yer çevreci yorum veya eğitim merkezi olarak nitelenebilmek için hem etkinlikler ve sergiler gerçekleştirmeli, hem de çevre ve doğa ile ilgili bilgiler sunmalıdır. Merkez sadece yöredeki okul çocuklarına değil, bütün halka açık olmalı ve bütün halk için etkinlikler ve bilgi sunmalıdır.

Hedef Gruplar

Etkinliklerin geniş ve farklı gruplardan oluşan bir hedef kitlesi olmalıdır. Yerel otoritenin diğer işletmelerle birlikte yerel çevrenin kullanımını etkileyecek çok farklı faydalanıcı gruplarının farkındalığını artıracak ve bu grupları eğitecek bir programı hazırlaması oldukça önemlidir. Bu faydalanıcı gruplar ziyaretçiler, yerli halk, turizm çalışanları, balıkçılar, yerel sanayi, vb. olabilir. Etkinliklerin türü, miktarı ve hedef grupları duruma uygun olmalıdır. Örneğin, büyük bir turizm yöresinde, tüm halk için her sezon birden fazla etkinlik düzenlenmelidir.

Diğer mevcut programlarla bağlantı kurulması:

Faaliyetler, halen plajda veya yörede uygulanmakta olan bir çevre eğitim programının bir parçası olabilir (Yerel Gündem 21 faaliyetleri, Eko-Okullar veya Okullarda Orman etkinlikleri, vb.). Yerel otoritelerin eğitim faaliyetleri düzenlerken yerel STK'lar ile birlikte çalışması da tavsiye edilir.

Etkinlikler ile ilgili Bilgiler

Halka açık etkinliklerle ilgili bilgi plajda ve tercihen aynı zamanda turizm gazetelerinde veya dergilerinde yayınlanmalı veya turizm ofislerine yapıştırılmalıdır. Yayınlanan bilgi; ne tür

etkinliklerin, ne zaman ve nerede gerçekleştirileceğine, kimler için olduğuna, vb. ilişkin bilgileri içermelidir.

Plajlarda Çevre Eğitimi ve Bilinçlendirme Faaliyeti Olarak Kabul Edilmeyen Etkinlikler

Aşağıdaki faaliyetler ve benzerlerinin gerçekleştirilmesi ile çevre bilinçlendirme etkinlikleri kriterinin karşılandığı kabul edilmez:

- Plajın genel temizliğini yapmak, atık yönetimi ile ilgili çalışmalar, (örneğin geri dönüşüm kutularının plaja konulması)
- Diğer Mavi Bayrak kriterlerinin yerine getirmek için gerçekleştirilen faaliyetler (örneğin bilgilendirme panosuna konulması zorunlu hassas alanlar ile ilgili bilgilerin konulması gibi)
- Sadece turizme odaklanan ve sürdürülebilir turizme özel vurgu yapmayan etkinlikler.
- Yerel yönetimce standart sağlık, emniyet, ulaşım, ve turizm yönetiminin bir parçası olarak yerine getirilen faaliyetler.

Etkinliklerin planlaması aşamasında TÜRÇEV'in hazırlamış olduğu "Mavi Bayrak Çevre Bilinçlendirme Etkinlikleri El Kitabı"ndan yararlanılması önerilmektedir.

EK C: Mavi Bayraklı plajlarda su kalitesi ile ilgili bilgilerin sunulması ile ilgili tavsiyeler.

[Kriter 3]

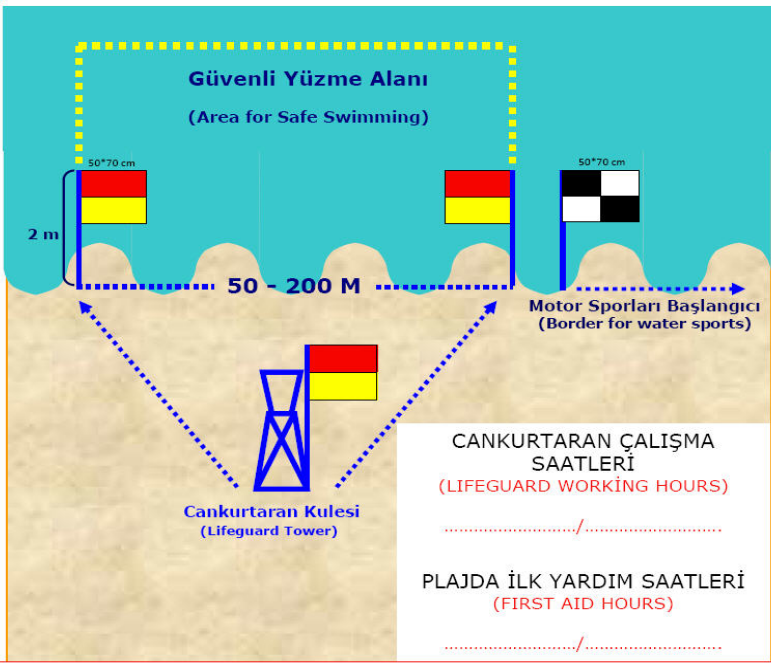
DENİZ SUYU ANALİZ DEĞERLERİ (BATHING WATER QUALITY RESULTS)					
Plaj adı (Beach name):		Numuneyi alan kurum (Samples taken by):.....		Tel:.....	
Numune kodu (Code of sampling point):.....		Analizin yapıldığı laboratuvar (Analysed in):.....		Tel:.....	
Sezon Aralığı:					
T.K. :TOPLAM KOLİFORM SONUÇLARI (RESULTS FOR TOTAL COLIFORM)-ZORUNLU DEĞİLDİR					
F.K. : FEKAL KOLİFORM SONUÇLARI (RESULTS FOR FECAL COLIFORM)					
F.S. : FEKAL STREPTOKOK SONUÇLARI (RESULTS FOR FECAL STREPTOCOCCI)					
Tarih (Date)	T.K.	F.K.	F.S.		
				SONUÇLAR NE ANLAMA GELİYOR? / WHAT DO THE RESULTS MEAN?	
				BU PLAJA MAVİ BAYRAK GEÇMİŞ DÖRT YILIN (2012, 2011, 2010, 2009) ANALİZ SONUÇLARINA BAKILARAK VERİLMİŞTİR.	
				ANALİZ SONUÇLARI	
				F.K. < 250	F.S. < 100
				OLMALIDIR.	
					
				Plaj geçici bir kirlilik durumunda kullanılmamalı ve Mavi Bayrak indirilmelidir. When there is pollution, beach must not be used and Blue Flag must be withdrawn	

EK D:
anlamları

Mavi Bayraklı plajlarda kullanılacak flamalar ve

Sahillerde Kullanılacak Bayraklar ve Cankurtaran Flamaları Anlamları
(Flags to be Used on Beaches and Life Guard Towers)

Açıklama / Explanation

Güvenli Yüzme Alanı
(Area for Safe Swimming)

50*70 cm

2 m

50 - 200 M

Motor Sporları Başlangıcı
(Border for water sports)

Cankurtaran Kulesi
(Lifeguard Tower)

CANKURTARAN ÇALIŞMA SAATLERİ
(LIFEGUARD WORKING HOURS)

PLAJDA İLK YARDIM SAATLERİ
(FIRST AID HOURS)

50*70 cm

50*70 cm

30*40 cm

Kule

- Cankurtaran görevde
- Denize girmek **GÜVENLİ**

Lifeguard is on duty
Swimming is safe

Tower

- Cankurtaran görevde
- Denize girmek **RİSKLİ!**

Lifeguard is on duty
Swimming is not safe

Kule

- Cankurtaran **YOK!**
- Denize girmek **TEHLİKELİ**

There is no lifeguard
Swimming is not allowed

EK E: Plaj Temizliği Ölçüm Sistemi - bir plajdaki çöplerin durumunu haritalama yöntemi

[Kriter 14]

Plajın temizlik durumunu belirlemek için plaj yönetimi veya plaj izleme ziyaretleri yaparken ulusal koordinatör tarafından Plaj Çöp Ölçüm Sistemi kullanılabilir.

Sistem büyük çöplere (>10cm) ve küçük çöplere (<10 cm) göre farklılık gösterir. Plajın belirli alanlarındaki çöp miktarını yakından inceler. Çöpün miktarına göre farklı temizlik düzeylerine (A+ 'dan D'ye kadar) ayrılırlar. Bu metot fotoğraf çekimi ve sayım yapmayı birleştirir.

Bir Mavi Bayrak Plajında temizlik seviyesi A+ veya A olmalıdır.

Plajınızın temizlik düzeyini belirlemek için adım adım açıklama:

Büyük Çöpler:

1. Büyük çöplerinizi saymak ve fotoğraflamak için 100 m²'lik (10 x 10) bir alan belirleyiniz (plajda bulabildiğiniz en pis 100 m²'yi seçiniz).
2. Belirlediğiniz bölgedeki büyük çöp (>10cm) birimlerini sayınız.
3. Bölgenin fotoğrafını çekiniz (kanıt olarak tutmak amacıyla)
4. Plaj çöp göstergesini kullanarak (aşağıya bakınız) temizlik seviyesini belirleyiniz.

Küçük Çöpler:

1. Küçük çöplerinizi saymak ve fotoğraflamak için 1 m²'lik bir alan belirleyiniz (100 m² içindeki en pis alanı seçiniz).
2. Belirlediğiniz bölgedeki küçük çöp (<10cm) birimlerini sayınız.
3. Bölgenin fotoğrafını çekiniz (kanıt olarak tutmak amacıyla)
4. Plaj çöp göstergesini kullanarak (aşağıya bakınız) temizlik seviyesini belirleyiniz.

Plaj Çöp Göstergesini

Her bir alanda bulunan çöp sayısı	Temizlik Seviyesi
0	A+ Çok temiz
1-3	A Temiz
4-10	B Orta Düzeyde Temiz
11-25	C Kirli
> 25	D Çok Kirli

Genel:

1. Ölçümlerinizin kaydını tutunuz (tarih, saat, yer, şartlar, hava şartları, büyük çöp temizlik seviyesi/seviyeleri, küçük çöp temizlik seviyesi/seviyeleri)
2. Eğer mümkünse yukarıdaki aşamaları plaj boyunca farklı yerlerde tekrarlayınız
3. Eğer mümkünse ölçümü sezon boyunca farklı zamanlarda ve mümkünse aynı günde farklı zamanlarda tekrarlayınız.

Bu sistemin başlangıçta biraz vakit alacağı akılda tutulması gereken önemli bir noktadır.

Biraz egzersiz yaptığınızda veya eğitim aldığınızda, sistem daha çabuk, kolay ve yardımcı bir araç olacaktır.

Plaj temizliği ölçümünde kullanılacak olan "Plaj Temizlik Dereceleri" tablosu ile "Plaj Temizliği Veri Giriş Formu" takip eden iki sayfada verilmektedir.

-----
1 Plaj Temizliği Ölçüm Sistemi Hollanda'da bulunan Keep Holland Tidy Foundation ve Royal Dutch Touring Clup tarafından geliştirilmiştir.

PLAJ TEMİZLİK DERECELERİ

	Büyük Parçalar (>10 cm) 100 m ²		Küçük Parçalar (<10 cm) 1 m ²	
A+		Çok Temiz " 0 " çöp Görünür çöp yok		Çok Temiz " 0 " çöp
A		Temiz " 1 - 3 " çöp İlk bakışta hiç çöp yok gibi, fakat dikkatli bakıldığında bazı çöpler gözlenebilir.		Temiz " 1 - 3 " çöp
B		Kısmen Temiz " 4 - 10 " çöp Birkaç parça çöp karşık olarak plaj üzerinde mevcut.		Kısmen Temiz " 4 - 10 " çöp
C		Kirli " 11 - 25 " çöp Plajın önemli bir bölümü çöp içermekte		Kirli " 11 - 25 " çöp
D		Çok Kirli " 25 " ten fazla çöp Her tipte ve boyutta çöp plajın her yerinde mevcut		Çok Kirli " 25 " ten fazla çöp

PLAJ TEMİZLİĞİ DERECESEİ VERİ GİRİŞ FORMU

Tarih : _____ Saat: _____

İsim (değerlendirmeyi yapan): _____

Hava Durumu : _____

Plaj adı : _____

Fotoğraf :

Yorumlar : _____

Alan No :	Büyük Çöp Sayısı (>10 cm)	Küçük Çöp Sayısı (<10 cm)	Sınıflandırma (A+,A,B,C,D)
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
Ortalama			

EK F: Mercan Resiflerini İzlemek için Resif Kontrol Sistemi

[Kriter 25]

Aşağıda “Resif Kontrol” izleme programının çok kısa tanımı bulunmaktadır. “Resif Kontrol” sistemi ile ilgili tam bilgi ve ulusal/uluslararası desteklerle ilgili bilgi almak için lütfen <http://www.reefcheck.org> adresini ziyaret ediniz.

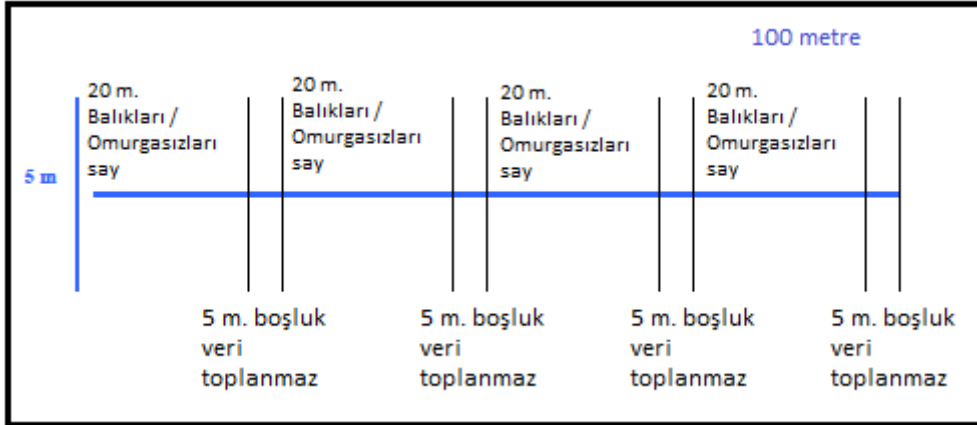
“Resif Kontrol” sadece gönüllü ve bilim adamı olmayan şnorkelciler ve skuba dalgıçlar için geliştirilmiştir. Bir bilim adamı ve analizleri gerçekleştirmek için eğitilmiş şnorkel ve dalgıçlar grubundan oluşan bir “Resif Kontrol” takımı kurulmalıdır. Takım üyeleri indikatör organizmaları ve alt tabakaları tanıyacak bilgide olmalıdır. Takımın bir “Resif Kontrol” eğitimine katılması şiddetle tavsiye edilir. Yerel veya ulusal düzeyde halihazırda kurulmuş “Resif Kontrol” takımları varsa, bu takımlara destek için danışılabilir.

İzlemeyi gerçekleştirmek için aşağıdaki ekipmanlar gereklidir:

Bilgilendirici bir elkitabı

İndikatör Organizma kimlik kartı/kitabı, GPS, kesit hatları, su altı kağıdı ve su geçirmez kalem/işaretleyici, şamandıra, çekül ve emniyet dişlisi.

İzleme mümkünse iki farklı derinlikte gerçekleştirilmelidir: sığ su (2-6 metre derinlikte) ve orta-resifte (6-12 metre derinlikte). Ancak pek çok yerde resifler birden fazla derinlikte izlenmeye müsait değildir. Bir 100 metrelik kesit oluşturulmalıdır (tercihen kıyıya paralel). Kesit 4 x 20 metrelik 4 x 5 metrelik aralıklarla ayrılmış gözlemlene bölgelerine ayrılmalıdır. Tekrar inceleme için, kesit başlangıç ve bitiş noktalarının belgelenmesi veya daimi olarak işaretlenmesi önemlidir.

“Resif Kontrol” mercan resifleri izleme programı dört tür veri toplama yönteminden oluşur:

1. Yer tanımlama (çevresel şartlar ve insan etkisinin düzeyi)
2. Balık sayımı
3. Omurgasız hayvanların sayımı
4. Alt tabakaların ölçümü

Yer tanımlaması: mevkii (yaklaşık ve tam mevkii), inceleme saati, yakın çevredeki popülasyon, hava şartları, mercan resifleri üzerindeki insan etkisinin düzeyi ve mercan resiflerinin muhtemel korunma yöntemi. Alt tabaka incelemesi 4m x 20 m'lik kesitler içinde 0.5 metre aralıklarla alt tabakaların kayıt altına alınmasıdır. Alt tabaka aşağıdaki kategorilerden birinde sınıflandırılmalıdır: sert mercan, yumuşak mercan, yakın zamanda ölmüş mercan, alg besin göstergesi, sünger, kaya, moloz, kum, alüvyon/kil veya diğer alt

tabakalar. “Resif Kontrol” elkitabında alt tabakaların nasıl inceleneceği ve sınıflandırılacağı ile ilgili daha fazla bilgi bulunmaktadır. Koral ağarmanın düzeyi, koral hastalıklar, çöp ve koral bozulma kayıt altına alınmalıdır.

Her bir bölgede 4m. x 20 m. kesitinde sayılması gereken farklı balık ve omurgasız türleri bulunmaktadır. “Resif Kontrol” web sitesinde ve elkitabında, sayma işlemine katılacak balık ve omurgasız türleri ve sayma işleminin ne şekilde gerçekleştirileceği ile ilgili daha fazla bilgi bulunmaktadır. Son olarak, incelemenin fotoğraf ve/veya video kayıtları ile desteklenmesi tavsiye edilmektedir.

EK G: Mavi Bayrak plajlarda gerçekleştirilecek etkinlikler için rehber ilkeler

[Kriter 30]

Mavi Bayrak plajlarda etkinlikler düzenlenecek olursa, yerel otoritenin/plaj işletmecisinin hem etkinliğe ev sahipliği yapmak, hem de plajın Mavi Bayrak statüsünü korumak amacıyla bir kazan-kazan durumu oluşturmalıdır. Mavi Bayrak plajlarda etkinliklerin gerçekleştirilmesi Mavi Bayrak programı ile uyumsuz değildir. Ancak, etkinlik Mavi Bayrak standartlarına gölge düşürmemelidir. Mavi Bayrak, sadece etkinliğin plajda gerçekleştirilmesi planlandığı için indirilmemelidir.

Plajlarda etkinlik gerçekleştirilmesine izin verme konusundaki en son karar tesisleri işleten yerel otorite/plaj işletmecisinin ve böyle bir karar yerel düzenlemeler ve diğer mevzuat ile uyumlu olmalıdır. Eğer yerel otorite etkinliğin Mavi Bayrak standartları üzerindeki etkisinden endişe duyuyorsa, Ulusal Koordinatör ile etkinlik öncesinden irtibata geçilmesi ve konunun görüşülmesi tavsiye edilir. Şunu tekrarlamak gerekir ki, Mavi Bayrak standartlarının karşılandığını güvence altına almak yerel otoritenin sorumluluğudur.

Gerekli görülen durumlarda, temizlik personeli, portatif tuvaletler, vb. gibi ilave imkanlar, standartların düşmemesini güvence altına almak için buraya yönlendirilmelidir.

Mümkün olan durumlarda, Mavi Bayrak bölgesi çevrelenmelidir(suyun içinde mümkünse şamandıraların kullanımı dahil). Böylece Mavi Bayrak yüzme alanının korunmuş olur ve plaj Bayrağı dalgalandırmaya devam edebilir. Plajın tamamının etkinlik için kullanılması tavsiye edilmemektedir.

Mümkün olan yerlerde, etkinlik süresince Mavi Bayrak standartlarının karşılanmasını güvenceye almak için her türlü çaba gösterilmelidir.

Mavi Bayrak kriterleri açısından, bütün çevre ve bina mevzuatı, plajdaki her etkinliğe ve/veya tesis inşasına uygulanır. Bunun içinde; Çevresel Etki Değerlendirmeleri veya doğal çevre üzerinde etkinliğin etkisi konusunda çevre raporlarının hazırlanması yer alır. Bu durumda, bölgedeki ilgili çevre yetkililerinden izin alınması gerekmektedir.

Halk, Mavi Bayraklı plajlarda gerçekleştirilecek etkinliklerle ilgili yeterince zaman önceden bilgilendirilmelidir. Bu bilgilendirme; posterler veya plajdaki diğer bilgilendirmeler, yerel medyada veya mümkünse yerel otoritenin/plaj işletmecisinin web sitesinde yapılacak duyurular şeklinde olabilir. Etkinliğin detayları, süresi, ayrıntılı bilginin nereden alınacağı, şikayetlerin nereye yapılacağı, vb. konusundaki bir duyuruya da plajda yer verilmelidir.

Geç saatlerde, yani plaj, günün sonunda artık kriterleri karşılamadığı zamanda gerçekleştirilen etkinlikler için, plaj işletmecisi/yerel otorite, ertesi sabah bayrak çekilmeden önce, bayrak çekildiğinde plajın temizliğini sağlamak için, temizlik timlerinin bütün gece çalışması anlamına gelse bile, plaj ve tesislerin temizlendiğini ve düzenli bir hale getirildiğini garanti altına almak zorundadır. Böylece, eğer bayrak sabah saat 08:00'da çekiliyorsa, saat 08:00 itibarıyla tesisler Mavi Bayrak standartlarını karşılamalıdır.

Yerel otoritenin/plaj işletmecisinin Mavi Bayrak plajlarında gerçekleştirilen etkinliklerin organizatörlerine bir miktar ücret kesmeyi düşünmesi ve bu geliri plajda veya yerel yönetim alanında iyileştirmeler yapmak için kullanması tavsiye edilir.